

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / november-december 2016

Naaste worden

© Vermeiren-Anthonissen

BEVRAGING
BIJ DIAKENS

KERKENPLANNEN IN
STROOMVERSNELLING

VIJF NIEUWE
PASTORALE EENHEDEN

BOEK VAN MGR. BONNY
OVER RELATIES EN GEZIN

Relevant - Nummer 06
TWEEMAANDELIJKS
November-december 2016

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Naaste worden	4
Barmhartigheid bij de profeten: Jona	10
Bevraging van permanent diakens	12
Kerkenplannen in stroomversnelling	14
Groep in de kijker: Tafels van Vrede	16
Estafette: Marc en Bie Smits	17
De kiosk	18
Vorming: CCV in transitie	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
Hoofdredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Johan Govaerts, Saskia van den Kieboom, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Martha Hoffenkamp, Thijs Van den Brande, Lea Verstricht
Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.
Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

Zorgboerinetje Kirsten (links) bloeit helemaal open op de boerderij van Jos Vermeiren (rechts) en zijn echtgenote Cil in Loenhout.

© Frank Bahmüller

TOEMAATJE

Kom op voor jezelf! Denk aan jezelf! Neem tijd voor jezelf! Als jij het niet doet, zullen anderen het niet voor jou doen. Het doel van je leven is zelf gelukkig te worden, niet anderen gelukkig te maken. Het is zowat de teneur van onze tijdsgeest die vooral op het ik focust. Maar kijk, net wanneer je jezelf

even wegcijfert en je spontaan openstelt voor de ander, word je verrassend genoeg een gelukkiger en rijker mens. Als toemaatje. „Je krijgt zoveel meer terug dan je geeft”, verwoordt zorgboerin Cil Anthonissen de rode draad doorheen de getuigenissen in dit nummer van *Relevant*. Door iemands naaste te worden, help je hem niet alleen vooruit, maar ga je dankzij die ander ook zelf anders in het leven staan. Hiermee rondt *Relevant* meteen het Jaar van de Barmhartigheid af.

We mogen ook aanschuiven bij Tafels van Vrede. De vzw maakt werk van interreligieus samenleven. Dertig jaar na de historische oproep van paus Johannes Paulus II op 27 oktober 1986, is dit meer dan ooit actueel in deze tijden van toenemende dreiging van terreur en geweld. Twee vrijwilligers getuigen enthousiast over hun inzet bij Welzijnszorg, dat met zijn ‘eindejaarscampagne’ *Samen tegen armoede* de brede samenleving wil aanspreken. Bruno Aerts geeft tekst en uitleg bij de overgangsfase waarin het CCV zich bevindt. En als dit nummer ter perse gaat, zouden de kerkenplannen voor de Stadsregio Antwerpen door de gemeenteraad goedgekeurd worden. *Relevant* zet alles op een rijtje en geeft enkele smaakmakende voorbeelden.

Dit is het laatste nummer van deze jaargang van *Relevant*. In dit nummer vind je een brief met de uitnodiging om je abonnement te hernieuwen. Doe dit zo vlug mogelijk als je volgend jaar geen nummer wil missen. Dan staan we stil bij het gezin in zijn verschillende leefvormen.

Ilse Van Halst

Trots poseren de zusters clarissen van Boom met bisschop Johan Bonny. Hij ging in hun kloosterkapel voor in de dankviering als slot van het jubileumjaar dat startte in 2015, voor hun 120-jarige aanwezigheid in Boom. In 1895 kwamen negen zusters clarissen uit Roeselare naar de Rupelstreek om er een nieuw klooster op te richten op verzoek van kardinaal Goossens, toen aartsbisschop van Mechelen. Momenteel wonen er nog acht clarissen in Boom. Zuster Francisca (met blauw dekantje) werd op 5 mei 105 jaar en mocht bij die gelegenheid de pauselijke zegen ontvangen uit handen van vicaris Bruno Aerts.

© Yordi Solлие

NA, NADER, NAAST?

Ken je 'de trappen van vergelijking' nog? We leerden ze in het basisonderwijs, telkens per drie: mooi, mooier, mooist; ver, verder, verst; klein, kleiner, kleinst. Het zijn de stellende, de vergrotende en de overtreffende trap. Zo zou de term 'naaste' wel eens de overtreffende trap van 'na' of 'nabij' kunnen zijn: na, nader, naast. Wie je het meest 'na' of 'nabij' is, dat is je 'naaste'. Daarom is je 'naaste' iemand waar je niet 'naast' kunt kijken, omdat hij of zij dicht bij je staat of komt. Zo dicht, dat je niet kunt doen alsof hij of zij er niet zou zijn. Je 'naaste' heeft iets onvermijdelijks. Willen of niet, je moet kiezen: zal ik mijn 'naaste' liefhebben of haten, begroeten of negeren, beluisteren of afschrijven, verzorgen of verwaarlozen?

Wie is jou het 'naast'? Aan wie denk je nu? Je partner, je vriend, je pa of ma, je zoon of dochter, je buurman of buurvrouw, je collega of klasgenoot. Je hebt geen ongelijk. Deze 'naasten' kun je niet ontlopen. En allen kunnen ze je voor moeilijke keuzes plaatsen. Ze kunnen

je leven ingewikkeld maken. En toch: in het Evangelie situeert Jezus de 'naaste' in een bredere kring. De barmhartige Samaritaan ontmoet zijn 'naaste' langs de weg in de persoon van een overvallen en gekwetste medemens. Meteen verandert zijn netwerk. De Samaritaan laat zijn 'geliefden' thuis wachten, terwijl hij een ongelukkige medereiziger langs de weg verzorgt en tot 'naaste' maakt. Zijn 'geliefden' thuis en zijn 'naaste' langs de weg: het gaat niet om dezelfde personen! Zijn 'geliefden' heeft hij al, zijn 'naaste' moet hij nog maken.

Vaak ontmoet ik mensen die iemand tot hun 'naaste' gemaakt hebben. Iemand voor wie ze zorg dragen, aan wie ze tijd besteden, met wie ze verdriet en vreugde delen. Veelal vertellen ze hun verhaal met een glimlach op het gezicht en een blij toon in de stem. Iemand hebben voor wie je kunt zorgen of opkomen, maakt je tot een vrijer en gelukkiger mens. Onlangs trouwde iemand me toe: "Sinds ik voor iemand kan zorgen, voel ik me stukken beter en ben ik opnieuw gelukkig." De zorg die je aan je naaste besteedt, maakt ook jou tot een andere mens:

minder eenzaam, minder kieskeurig, minder zelfbetrokken.

Binnenkort zullen we, samen met paus Franciscus, het Jubeljaar van de Barmhartigheid afsluiten. Wereldwijd zullen de poorten van de jubileumkerken gesloten worden, tot aan een volgend jubileum. Hopelijk vallen daarmee niet ook de deuren van onze barmhartigheid weer in het slot! We kennen het schrijnende tekort aan barmhartigheid in onze samenleving. Rondom ons zien we hoezeer mensen vandaag nood hebben aan barmhartigheid. Wat doen we daaraan? Alleen met 'barmhartigheid' maken we 'naasten'. Alleen met een extra dosis barmhartigheid kunnen we verkilde relaties ontdooien en gebroken verbanden helen. Of zoals paus Franciscus schrijft: "Jezus verwacht van ons dat wij afzien van het zoeken naar persoonlijke of gemeenschappelijke vluchttheuvels die ons toelaten op veilige afstand te blijven van menselijke drama's, om oprecht te aanvaarden in contact te treden met het concrete bestaan van de ander en de kracht van de tederheid te mogen kennen. Als we dat doen, wordt het leven voor ons wonderbaar ingewikkeld." (Amoris Laetitia, 308)

+ Johan Bonny

Onze bisschop wisselt van gedachten met een orthodoxe geestelijke op de dertigste interreligieuze vredesontmoeting die Sant'Egidio van 20 tot 22 september in Assisi organiseerde. Dertig jaar na de historische oproep van paus Johannes Paulus II tot vertegenwoordigers van de wereldgodsdiensten om samen een dag te bidden en te vasten voor vrede, deden zo'n vierhonderdtal vertegenwoordigers uit de religieuze, politieke, sociaal-economische en culturele wereld dit over in Assisi.

© Gleelis Shabani

THAT WAY

WRONG WAY

GO BACK

NAASTE WORDEN ALS BEKERING

WAT DOET HET MET JOU OM BARMHARTIG TE ZIJN VOOR EEN ANDER? HOE BELEEF JIJ DAT ZELF EN HOE VERANDERT HET JOU ALS MENS?

WIL JIJ MIJN MESSIAS* ZIJN?

“Mijn vader sloeg mij toen ik kind was. Hij sloot mij op in het kolenhok. Daar heb ik in het donker veel gebeden dat God mij zou helpen. Maar die gaf geen krimp”, vertelt Michel mij veertig jaar later, in deze gevangenis in Wortel. Niet zonder schaamte, omdat hijzelf enkele jaren geleden op een avond zijn zoontje van tien bijna bewusteloos sloeg. Nu is hij al jarenlang opgesloten, voor andere misdrijven. Af en toe ontmoeten wij elkaar een uur. Michel vraagt daarnaar. Ik vraag mij af of ik als gevangenispastor Gods vergeetachtigheid van indertijd kan goedmaken.

Marc Van Laere

Heilig ‘in de bak’?

Over God of geloven spreken hoef ik niet uitdrukkelijk te doen in de gevangenis. Ik ben er gekend als ‘rooms-katholiek aalmoezenier’. *For better or for worse*, niet iedereen bij het bewakingspersoneel of de gedetineerden is daarmee, zichtbaar of meesmuilend, gediend. Voor de een ben ik een reliek uit het verleden, voor een ander gerant van het ‘winkeltje’ dat godsdienst heet en voor nog een ander enkel te tolereren als ‘kantine of cabine’ voor kleine gunsten zoals een postzegel, een vertaling, een kopje koffie of een telefoontje als iemand geen eigen belkrediet meer heeft.

Twee dagen ben ik er, voor gesprekken met mannen tussen twintig en zestig jaar oud die een gevangenisstraf van minstens drie jaar uitzitten. Op vrijdagavond ga ik wekelijks voor in de woord- en communiedienst met een dertigtal gevangenen (en een of twee cipiers). Ik spreek hen allen aan als broeders, de paus indachtig toen hij een Romeinse gevangenis bezocht: dat hij daar graag was en zich niet beter dan de gedetineerden voelde, dat zij er hem aan herinnerden dat hij zelf ook zondaar is. Het werd ook mij helder dat er geen ‘jullie daar’ en ‘ik hier’ is in de kapel of op cel, net zomin als er – hoge muren, tralie en prikkeldraad ten spijt – geen kloof is tussen de harten, hoofden en zielen van mensen in en buiten de gevangenis.

Mijn dagen als gevangenispastor zijn gevuld met luistergesprekken en het voorbereiden en voorgaan van de wekelijkse gebedsdienst. “Hm,” zei cipier David onlangs, “je loopt er tevreden bij. Leg mij eens uit hoe ik aalmoezenier kan worden? Valt ervoor te studeren? Moet je daarvoor heilig zijn?” Zo helpt ook David mij inzien waarom dit voor mij een zalig werk is.

Naaste

Het is één zaak om pastor te zijn in de gevangenis, het is een andere om naaste te worden van gedetineerden. Dat is om meerdere redenen niet eenvoudig.

Het gevangenisstelsel, de beveiliging, de strikte gedragscodes en reglementen maken dat sommige cipiers je argwanend bekijken als je een gedetineerde groet in een gang, even de tijd neemt of iets vraagt in het voorbijgaan. Een dag in de gevangenis wordt geritmeerd door werk-, cursus-, wandel-, etensbedeling- en uitdeelbewegingen. Openings- en sluitingstijden, appels en rappels, onvoorziene controles. Tijden waarin ik mij niet tussen de gevangenen mag mengen. Ik ben ook best alert voor plotse veranderingen, voor ‘code oranje’ of ‘code rood’, als er door omstandigheden (agressie, onvoorziene moeilijkheden met een man) alarm geslagen wordt en alle bewegingen stilgelegd worden.

Evengoed maken de gevangenen zelf het niet vanzelfsprekend om hun naaste te zijn. Hun werelden, hun geschiedenis en afkomst, de feiten waarvoor zij vast zitten: probleemloos kunnen wij over het weer, voetbal en zelfs God spreken, terwijl er toch een grote kloof tussen ons bestaat. We spreken andere talen, we komen van andere planeten, we hebben andere herinneringen en andere verlangens. Ik met mijn goesting en mandaat om hier te zijn, zij met hun kleine en grote verwachtingen, praktische vragen, hun onuitsprekbare en onuitgesproken ellende, schuldgevoel, schaamte en arrogantie, verongelijkheid, wraakgevoelens en rancune. Ik met mijn goede wil, de tijd die ik wil vrijmaken, behulpzaamheid die ik wil opbrengen waar het

© Christa Damen

© Ilse Van Halst

De gevangenis in Wortel

kan en waar die zich opdringt en zij met hun pragmatisme, hun emoties in heftige kleuren, hoge gevoeligheid voor wat je zegt en belooft of voor een blik, hun onderlinge jaloezie, vooroordelen, doemdenken.

Of wij wel elkaars naaste kunnen zijn, vraag ik mij dan af? Ja. Soms, even, in een ogenblik, in een gesprek, in soms niet meer dan een gebaar, een blik. Zoals deze mannen dat vaak onder elkaar zijn. Iemand die aan zijn celmaat een paar grammen tabak cadeau doet. Een ander die de televisie in de cel zachter zet als zijn celgenoot wil slapen. Of de man die een ander moed inspreekt als die met slecht nieuws terugkeert van een onderhoud met de directie of de psychosociale dienst.

Zo kan ook ik maar in genadige ogenblikken iemands naaste zijn. Tijdens een gesprek of in de tijd van een gebed, tijdens het aansteken van een lichtje voor een familielid, een vriendin of een kind, in de gedeelde stilte van de kapel met een mens die het niet ziet zitten, met een mens met wie ik alleen ben. In mijn oefening om woordelijk en van binnen minder te spreken en hem te laten vertellen en te luisteren. Wachten. De tijd nemen met enkele mannen die nauwelijks buiten hun cel komen (ook niet voor 'de wandeling'), die hele dagen op hun bed blijven liggen. Het bezoek op de cel van wie erom vraagt of van wie ik hoor via een cipier of een medegevangene dat hij er nood aan heeft.

Naaste zijn. Soms even. Wanneer ik voor een ander niet-aalmoezener ben, maar een medemens, een oudere broer. Ook voor de man met zijn zaagstem of klaagtoon, zijn voorspelbare klachten, verhalen en vragen, ook voor wie mij en anderen vanuit de hoogte behandelt, ook voor wie enkel mompelt dat de thee hem smaakt.

Brothers in arms

Met de goedwillende gedrevenheid van een jonge missionaris, een pas afgestudeerde leerkracht of een nieuw verkozen parlements lid zocht ik een drietal jaar geleden de gedetineerden op voor wie ik naaste wilde zijn. Deels uit noodzaak (ik was op mijn 58ste bedankt voor bewezen diensten en dus noodgedwongen op zoek naar een nieuwe werkplek), deels door de bijzondere aantrekkingskracht van een gevangenis, maar ook in het verlengde van mijn geloof dat ik niet tot een wekelijkse liturgische dienst wil beperken.

Zo wilde ik naaste worden. Luisterend in gesprekken en voorganger in de gebedsdiensten. In die eerste maanden speelde een vers uit het tafelgebed 'Gij die weet' door mijn hoofd. Een vers waarmee ik aanvankelijk 'de minste der mijnen' en hun verhalen catalogeerde: 'Gij die weet wat in mensen omgaat aan hoop en twijfel, domheid, drift, plezier, onzekerheid.' Ja, dat waren de grondlijnen en pijnen van de mannen die ik ontmoette, de wortels van het kwaad waarom ik hen niet toevallig in de gevangenis ontmoette: domheid, drift, plezier en onzekerheid. Tot ik naderhand in hun ogen, hun woorden en hun vragen aandacht zag en hoorde: "Tiens, pastor, domheid, drift, plezier en onzekerheid? Zijn wij geen *brothers in arms*?"

O ja, ik bereid de woord- en communiedienst op vrijdagavond, na de 'tweede wandeling', zo goed als ik kan voor, en als ik voorga probeer ik er het sluitstuk en de zegen over mijn en hun week van te maken. Zeker, ik kan op vraag van Jonathan het verschil uitleggen tussen katholieken en protestanten, of aan Rachid vertellen over de voor hem ongelooflijke Drievuldigheid. Met genoegen print ik voor Lucien een mandala uit die hij dan urenlang *mindful* kan inkleuren. Maar evenzeer ben ik voor hen de

naaste waarover zij zich ontfermen. Waarmee zij tijd, wijsheid, geloof, kennis delen. Als zij mij vertellen over hun bidden in de nacht, als zij mij aanmanen om mijzelf (en dus ook hen) niet voorbij te lopen. Wanneer enkelen van hen mij na de gebedsdienst een hand komen geven en "een goed weekend, kom veilig thuis" wensen. Ik hun herder, zij mijn herders.

Samen de genade ontdekken in de dag, in wie we tegenkomen, in wat we lezen, horen, zien. Geloven dat onze ontmoetingen geen toeval zijn, dat wij een kans krijgen om het beste van onszelf te geven, in woorden, in stilte, in gebaren, ondanks onmacht en verdriet. Dat geldt voor hen, ondanks alle voorbije en nog komende miserie tijdens en na de detentie. Dat geldt voor mijzelf, ondanks de onmacht tegenover vele situaties binnen deze muren en mijn groeiende stilte als de buitenwereld vraagt: "Tonen die mannen berouw?", "Komt iemand beter uit de bak dan toen hij erin vloog?" of "Zijn geloof en bidden geen praatjes van weleer, goed voor mensen in hoogste nood?"

Net als in de mooiste sprookjes waarin in het gebochelde, oude vrouwtje de prinses en in de vieze, slijmerige pad de prins schuilt, geloof ik in het Woord dat in elk mens de Messias wonen kan. Dat Hij mij en ik Hem redden kan van onder het puin op onze zielen. Al is dat maar voor de tijd van een glimp van vrijheid, van de erkenning van de diepste naam die Rachid, Lucien, Jonathan en Michel dragen, van de diepste naam die hun aalmoezener draagt.

**Zo goed als alle eigenamen in dit artikel zijn fictief.*

VRIJDAGNAMIDDAG

Ik zit in de Loodsen op mijn kantoor om enkele zaken af te werken. Plots rinkelt de telefoon. Dokters van de Wereld aan de andere kant van de lijn. "Zou het mogelijk zijn om bij jullie opvangproject van de Overzet een jong Afrikaans meisje onder te brengen? Ze wist te ontsnappen uit het circuit van de mensenhandel en belandde op straat. Ze slaapt al twee nachten in een voortuin en is helemaal ontredderd. Geen enkele reguliere opvang heeft een plaats voor haar dit weekend. Het is maar voor enkele dagen."

Alhoewel we geen crisisopvang doen, stem ik toch toe. Wanneer het meisje binnenkomt – vuil, uitgeput en doodsbang – trachten we haar eerst gerust te stellen en een bed te geven. Ik spring op mijn fiets en haast me door de gietende regen om lakens, handdoeken en wat te eten. Onderweg maak ik me wel kwaad op die gesubsidieerde welzijnswereld die steeds meer regeltjes uitvindt om niets te hoeven te doen ... Maar dan denk ik: "Stel dat het je zus of je kind zou overkomen. Hoe blij zou je dan niet zijn dat iemand zich over haar of hem zou ontfermen in die erbarmelijke omstandigheden?"

Samen met enkele vrijwilligers bereiden we een maaltijd voor het meisje. We blijven even bij haar zitten en praten wat met haar tot ze in een diepe slaap valt. Hoewel de dag daarop een drukke zaterdag is, kan ik het niet laten om even langs te fietsen. Het doet me deugd dat het meisje er al een beetje opgewekter uitziet.

Toevallig wordt net dat weekend in de viering het verhaal van de barmhartige Samaritaan voorgelezen. De predikant houdt een boeiende homilie. Het bevestigt me in mijn beslissing om het meisje op te vangen. Ja, ik voel me zelfs wat fier.

© De Loodsen

Annemie Luyten met een kleine hartedief

Ik hoop dat we met de Loodsen binnen de structuren steeds buiten de lijntjes kunnen kleuren wanneer heel precare noodsituaties zich voordoen. Me op die manier 'barmhartig' kunnen en mogen opstellen verandert me voortdurend, elke dag opnieuw. Ik beluister de berichten over vluchtelingen helemaal anders, omdat ik steeds het beeld van vrouwen en kinderen voor ogen zie, die echte vriendinnen zijn geworden voor mij. Wanneer ik een glimlach zie verschijnen op het gelaat van iemand die totaal ontredderd bij ons binnenrolt en ik hoor hem of haar wat later zeggen: 'Ik heb een nieuwe thuis gevonden', dan voel ik me intens dankbaar dat ik juist dit 'werk' mag doen.

Annemie Luyten, coördinator

© Lea Verstricht

EERLIJK

Ik ben Lauren, 12 jaar, en woon in Boechout. Ik deed in mei 2016 mijn vormsel. Tijdens de catechese werd ons gevraagd om ons te engageren in een project. Ik koos voor de wereldwinkel. Ik mocht helpen in de winkel en leerde allerlei over fairtradeproducten en uitbuiting van mensen in arme landen. Fair trade wil zeggen dat er een eerlijke prijs betaald wordt voor wat mensen ginder telen en maken. Met die eerlijke prijs kunnen ze daar hun leefwijze verbeteren. Ze leren tegelijk waar ze terecht kunnen om een eerlijke prijs voor hun goederen te krijgen.

Het raakte me sterk. Dat engagement heeft mij wel veranderd, vooral mijn manier van denken. Als ik nu naar de winkel ga, denk ik goed na wat er met het voedsel is gebeurd.

Lauren

Iedereen zou dat moeten doen. Ik weet nu immers dat niet iedereen vrijwillig meewerkte en dat de productie vaak niet rechtvaardig verloopt. Ik lees de verpakkingen en ga na uit welk land de ingrediënten afkomstig zijn. Ik ga ook na of er een fairtradelabel op de verpakking staat. Ik kijk nu ook met meer interesse naar wat er elders in de wereld gebeurt, bijvoorbeeld op Karrewiet.

Ik droom van vrede in de wereld. Wereldwinkels kunnen daar zeker toe bijdragen. Zij maken de mensen zelfstandig en willen armoede terugdringen. Ik wil later leerkracht worden. En misschien kan ik dan wel naar een arm land gaan om ginds in een school aan de slag te gaan, als mijn reis betaald wordt.

Lea Verstricht

OOG VOOR DE SCHOONHEID

Welke verworvenheden heb ik moeten laten vallen toen ik mijn hart volgde en op een andere manier met mensen wilde werken? In het derde jaar van mijn opleiding psychotherapie werd ik me voor het eerst bewust van dit dieper verlangen. Ik voelde me geremd om therapie-schemata toe te passen op cliënten. Het ging er mij om 'bij-hen-te-zijn', hun compagnon te zijn, iemand te zijn met wie ze van gedachten kunnen wisselen en bij wie ze hun zielenroerselen en hun lijden kunnen uitspreken. Ik wilde niet in de psyche 'snijden' en evenmin een 'genezer' zijn. Toen werd het me reeds duidelijk: psychotherapie bij echte psychopathologie zou me niet liggen.

Een half jaar later – ik was inmiddels eerstejaarsstudent verpleegkunde – rees de kwestie om anders te werken met mensen opnieuw. Ik lag in de clinch met de tijd. Ik wilde meer tijd hebben voor een patiënt en een babbeltje met hem of haar kunnen slaan, maar die tijd, zo ondervond ik, was er vaak niet. Dit leidde uiteindelijk tot de keuze mijn baan als arts en docent medische wetenschappen vaarwel te zeggen om me geleidelijk in te zetten voor wie het moeilijk hebben.

De verworvenheid die ik telkens moest laten vallen is de zekerheid op een uitweg uit de impasse, die enerzijds veroorzaakt wordt door een innerlijke stuwning die meer menswaardigheid eist en ertoe leidt dat ik me uit maatschappelijke structuren terugtrek en anderzijds door het verlangen mijn steentje bij te dragen tot de maatschappij en daarin een plek gevonden te hebben waar zowel ik als de anderen deugd aan hebben: méér zoals 'het bedoeld is', zoals het Rijk Gods.

Daarnaast is er natuurlijk ook het loslaten van sociale appreciatie en van bestaanszekerheden. Wat me in moeilijke momenten geholpen heeft zijn de dreiging om het bestaan als leeg, grijs, zelfs dood te ervaren wanneer ik niet de weg volg waartoe ik me innerlijk gedreven voel, en mijn ervaring dat ik hulp uit onverwachte hoek krijg wanneer het er écht op aan komt.

Hoe heeft dit mij als persoon veranderd? Ik ben gelukkig. Zelfs in moeilijker momenten, ben ik gelukkig, wanneer ik dieper onder de oppervlakte kijk. Ik merk ook dat mijn blik veranderd is: ik zie meer de schoonheid om me heen, ook in mensen. Ik geniet ook meer. Misschien ben ik ook toegeeflijker en sneller vergevingsgezind geworden?

Franklin Van Droogenbroek

Franklin Van Droogenbroek

© r

© Saskia van den Kleboom

Kaatje De Meester

EEN BETERE WERELD

Ik hou ervan om andere mensen te helpen. Ik ben sterk geëngageerd in de jongerenpastoraal en ga geregeld met jongeren op kamp. Dan is er altijd wel ergens eerste hulp nodig. Samen met anderen deed ik uiteraard mijn best, maar ik had het gevoel dat het nog beter kon. Daarom besloot ik in 2010 om de opleiding EHBO bij het Rode Kruis te volgen. Zo weet ik beter welke zorgen er best toegediend worden. Enkele jaren later sloot ik me aan bij de hulpdienst. Met deze diensten staan we steeds paraat op evenementen en festivals om deelnemers in nood de eerste hulp te verlenen.

Sinds enkele jaren ben ik ook lesgever eerste hulp en kan ik mijn kennis daaromtrent doorgeven. Dat vind ik waardevol. Ik mag mensen iets bijleren zodat zij op hun beurt weer andere mensen kunnen helpen. Mooi toch? Zo zijn er steeds meer mensen die weten wat ze moeten doen en kunnen bijdragen tot een betere wereld. En misschien is dat wel net wat mij raakt en drijft om dit engagement verder te blijven opnemen.

Ik zet me graag in voor anderen, dat is mijn aard. De stap naar het Rode Kruis heb ik bewust gezet omdat ik mensen in nood richter en met meer kennis van zaken wilde helpen. Natuurlijk is het te verkiezen dat zo weinig mogelijk slachtoffers een beroep op je hulp moeten doen. Maar als het nodig is, ben ik blij dat ik goed voor hen kan zorgen. Doorgaans zijn dat heel aangename en warme ontmoetingen. Je helpt hen in nood. Hun dankbaarheid is het mooiste geschenk. Dat raakt me en maakt dat ik deze 'taken' graag en spontaan opneem. Het zijn stuk voor stuk kansen om barmhartig te zijn, die ik enthousiast met beide handen grijp. Maakt dat van mij een beter mens? Geen idee. Het is gewoon fantastisch om dit te mogen doen en te mogen ervaren. Ik kan al terugblikken op enkele mooie Rode Kruis-momenten en ben daar zelf ook dankbaar voor.

Kaatje De Meester

JE KRIJGT ZOVEEL MEER TERUG

“Ze zijn wereldverbeteraars. Ze zijn heel mooie mensen, maar ook heel kwetsbaar. Ik leer meer van hen dan zij van mij, denk ik.” Zorgboerin Cil Anthonissen uit Loenhout heeft het over de zorggasten die zij en haar echtgenoot Jos Vermeiren een dag per week opvangen op hun boerderij. Geboeid door een informatiedag hierover bij KVLV en door een programma van Steunpunt Groene Zorg op de regionale televisiezender, stelde het koppel zich enkele jaren geleden kandidaat. Ze vangen jongeren op met psychologische problemen, die een time-out nodig hebben op school of een trauma meegemaakt hebben.

“De werkdag op ons melkveebedrijf begint om half zes 's ochtends en loopt al snel tot acht uur 's avonds. Heel de dag is het *van de vooruit*”, zegt de boerin kordaat. Tijd te veel heeft ze dus niet. Financieel brengt de opvang van deze zorggasten evenmin veel op. Waarom doet ze het dan? “Om deze jongeren te helpen terug een stap in de goede richting te zetten en hun leven opnieuw op de rails te krijgen. Wij doen niets speciaals. We maken enkel wat tijd voor hen. Verder doen we ons werk, zoals elke dag. Zij mogen daarin meedraaien als ze zin hebben, in de hoop dat ze ook hun draai terugvinden in het leven”, legt Cil uit.

Door tijd door te brengen met deze jongeren leerde ze dat het tempo niet altijd zo hoog moet liggen. “Het is niet slecht om af en toe even op de rem te staan. Deze jongeren merken zoveel mooie dingen op die wij in de hectiek van elke dag vaak niet meer zien. Zij openen ons opnieuw de ogen”, beseft ze. Vol liefde vertelt ze honderduit hoeveel deugd het doet te zien hoezeer die jongeren genieten van het ritme van het boerenleven, openbloeien en hun grenzen verleggen. “Ja, ze zijn dapper. Ik bewonder hen.”

© Vermeiren-Anthonissen

Cil Anthonissen kreeg net hulp van een zorggast op de boerderij bij het kalven van een koe.

Ondertussen vingen Cil en Jos al meerdere jongeren op. “Ze weten dat ze hier steeds welkom zijn. Soms sturen ze een kaartje of vallen ze nog eens binnen. Het is altijd leuk te vernemen dat ze het goed stellen. ‘Wat een geluk dat we jullie gevonden hebben’, verzuchten ze soms.” Ze lacht: “Ze hebben enorm veel respect voor de boerenstiel. Ze volgen alles wat met het boerenleven te maken heeft op het journaal en in de krant, en dienen iedereen van replek die kritiek heeft op de boer. Ja, zij zijn heuse ambassadeurs voor het boeren. Je voelt dat ze echt van ons houden. Dat maakt ons gelukkig. Je krijgt zoveel meer terug dan je geeft!”

Ilse Van Halst

SUPERHELD

Ik ben Storm, 12 jaar, en woon in Malle. Ik speel sax, tennis, zit in het secundair onderwijs en ben ook ‘kinderrechtensuperheld’. Dat wil zeggen dat ik de kinderen uit Malle vertegenwoordig in het Huis van het Kind. Tijdens de catechese als voorbereiding op ons vormsel werd ons gevraagd om ons in een project naar keuze te engageren. Ik ging kerstliederen zingen in een ziekenhuis. We leerden liedjes aan en zongen die op verschillende verdiepingen van het ziekenhuis, heel vaak voor oudere mensen, in moeilijke situaties. En ook al klonk ons gezang niet altijd zo mooi, toch kregen vele zieken een krop in de keel. Sommigen begonnen te wenen. En wat een warm applaus kregen wij! Het verbaasde me dat je met zo iets kleins zo veel kunt betekenen voor anderen. Je kunt in je eentje niet de hele wereld helpen, maar als ik in een

© Lea Verstricht

Storm

documentaire op televisie over bijvoorbeeld Afrika zie hoe mensen zich daar inzetten voor de lokale bevolking, dan geeft dat me moed. Later wil ik graag dokter worden om mensen te helpen.

Lea Verstricht

Naar een mens-nabije samenleving

Wil je graag meer weten over zorg voor elkaar? Op 25 november (9 tot 16.30 uur) organiseert Attent een trefdag ‘samen leven in harde tijden’. Bleri Lleshi, filosoof, politicoloog en documentairemaker, auteur van *Liefde in tijden van angst*, en Johan De Tavernier, gewoon hoogleraar Theologische Ethiek en vice-decaan onderwijs aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven, en directeur van Ethics@Arenberg analyseren het huidige klimaat van onze samenleving. Daarna gaan werkwinkels op zoek naar wegen om samen met anderen werk te blijven maken van een meer mens-nabije leven.

Plaats: Provinciaal Vormingscentrum, Malle

Prijs: 12 euro.

Inschrijven: antwerpen@ccv.be

LIEVER DOOD DAN BARMHARTIG

GODS BARMHARTIGHEID VOLGENS DE PROFEET JONA

De profeet Jona, zoon van Amittai, trad volgens 2 Koningen 14, 25 op in Israël in de achtste eeuw, toen Jeroboam II koning was over het Noordrijk Israël. Hij kondigde de goede afloop aan van de herovering van het grondgebied van Israël. Maar nadien veegde de koning van Nineve het Noordrijk van de kaart. Daarom is Nineve in de herinnering van Israëls profeten één van de grootste vijanden van Gods volk. Het boek Jona is een fictief verhaal, ontstaan op het moment waarop de stad Nineve niet meer dan een puinhoop was als vage herinnering aan haar vergane glorie. Het is een parabel waarbij Jona een spiegel voorhoudt aan Gods volk tot op vandaag.

Rik Hoet

Het verhaal is bekend. Jona wordt geroepen om naar Nineve, 'de grote stad' te gaan om daar Gods woord te spreken. Wat hij moet zeggen staat er niet, tenzij misschien "dat hun kwaad is opgestegen tot voor het aangezicht van de Heer" (Jona 1, 2). Dat zal dan wel geen louter informatieve opdracht zijn, maar een oproep tot bekering inhouden. Oproepen tot bekering is meestal de opdracht van de profeten. Maar Jona 'stond op' om sloop te gaan in de andere richting dan oostwaarts naar Nineve. Waarom verklapt het verhaal nog niet.

Een grote storm dreigt echter het schip waarmee Jona naar Tarsis in het westen vaart, te doen vergaan. Terwijl alle scheepslui hun best doen om het te redden, trekt onze profeet zich terug in een diepe slaap in de diepste kiel van het schip. Hij wil liever sterven dan zich mee het lot van anderen aan te trekken. De kapitein roept hem echter ter verantwoording wanneer het lot uitwijst dat precies Jona de oorzaak zou zijn van het kwaad dat het schip treft. Dan belijdt Jona dat hij op de vlucht is voor "de God van de hemelen, die de zee en het droge maakte" en die hij zegt te "vreesen" (1, 9). Daarop bevangt "grote vrees" de scheepsbemannings. Toch weigeren de manschappen eerst de raad van Jona om hem in zee te werpen op te volgen. Ze proberen het schip nog te redden zonder een mensenoffer te brengen. Als uiteindelijk duidelijk wordt dat er toch geen andere oplossing mogelijk is, bidden ze tot de God van Jona opdat Hij hen zal vergeven dat ze Jona overboord werpen. Als de storm daarop gaat liggen, aanschouwen ze de Heer "met grote vrees" en brengen ze offers en beloften aan de God van Jona (1, 16). Zo blijken de heidense schippers meer God te dienen dan Jona die voor zijn opdracht op de vlucht is.

Omgekeerd

De Heer laat Jona opslokken door 'een grote vis' (2, 1). En dan – nadat hij eerst in de slaap was gevlucht om zich vervolgens in zee te laten werpen, liever dan de kapitein te bevelen om terug te varen naar Jafo en hem daar af te zetten zodat hij alsnog God zou kunnen kon gehoorzamen – wordt Jona godsdienstig.

Althans, hij begint te bidden om zijn leven te redden.

Eenmaal door de vis uitgespuwd op het strand krijgt Jona opnieuw het woord van de Heer te horen die hem naar Nineve stuurt, de grote stad, om "tot haar te roepen" wat de Heer hem zegt "te roepen" (3, 2). Zal hij die door Gods barmhartigheid is gered, nu Gods barmhartigheid verkondigen in de grote stad? Is wat Jona in de straten van Nineve roept, werkelijk hetgeen de Heer hem oproeg? Ook dat vertelt het verhaal niet. Wat hij roept, is trouwens dubbelzinnig: "Nog veertig dagen en Nineve wordt omgekeerd." Hoe dienen we dit te verstaan: zal Nineve verwoest worden of zal de stad zich bekeren tot de Heer? Het is dit laatste dat gebeurt! Tot groot ongenoegen van Jona: "het was een groot kwaad voor Jona" staat er letterlijk (4, 1). En opnieuw bidt Jona. Uit dit gebed vernemen we eindelijk waarom hij naar Tarsis vluchtte en niet naar Nineve wou komen:

"(...) omdat ik wist dat U een God bent van genade en barmhartigheid, traag in woede en veel van trouwbetoon en spijt hebbend over het kwaad" (4, 2).

De profeet Jona in de tuin van de Sint-Pauluskerk in Antwerpen

Hij citeert hier de woorden waarmee de Heer zichzelf heeft geopenbaard aan Mozes (Exodus 34, 6-7) en – nog letterlijker – aan Joël (2, 13). De Ninevieten waren gaan vasten en boete doen vanuit de hoop die de profeet Joël uitspreekt: “Wie weet, zal Hij omkeren en krijgt Hij spijt?” (Jona 3, 9; vgl. Joël 2, 14).

De woede van de profeet

Het besluit van Jona's gebed is paradoxaal: “Neem nu maar mijn ziel uit mij weg, want beter is mijn dood dan mijn leven” (4, 3). Jona lijkt wel depressief zoals Elia in 1 Koningen 19, 4. Bij Elia is de ontmoediging te begrijpen vanwege de doodsbedreigingen van koningin Izebel. De reden van Jona's doodsverlangen echter is woede. Hij is kwaad op God omdat Hij is wie Hij is: barmhartig en vergevend. En dus onrechtvaardig, volgens Jona, ook al zegt deze een en ander niet met zoveel woorden.

Vervolgens verlaat de profeet de grote stad en installeert hij zich in een loofhut erbuiten om te kijken wat er met de stad zal gebeuren (4, 5). Hoopt hij dat God alsnog Nineve zal verwoesten omwille van de genocide die het pleegde op de tien noordelijke stammen van Israël? Zoals Cato senior elk van zijn redevoeringen in de Romeinse senaat beëindigde met de berucht zin: “*Ceterum censeo Carthaginem delendam esse*” (Overigens ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden), omdat de stad Carthago een bedreiging vormde voor Rome. Zoals ieder van ons spontaan bidt voor de vernietiging van zijn 'grote' vijanden.

Gods geduld

Terwijl Jona zit te mokken, laat God een boom groeien die Jona schaduw brengt. De dag daarop verdort de boom, alweer tot ongenoegen van onze al slechtgezinde profeet. En weer

bidt hij om te mogen sterven. Telkens weer verlangt Jona enkel naar de dood. Terwijl de bemanning op het schip al het mogelijke deed om met het schip ook hun leven te redden, was Jona verzonken in slaap, als wilde hij dood. Daarna verkoos hij overboord gegooid te worden, liever dan te gehoorzamen aan de God van leven. Wat voor een profeet is onze man, die nochtans heel goed zijn geloofsbelijdenis kent? Het is juist omdat hij God kent, dat hij tegen Hem in opstand komt! Jona wil niet zijn zoals God, maar wil juist dat God is zoals hij (cf. Leviticus 19, 2; Lucas 6, 36).

Maar God heeft geduld met hem. Als een goede vader vindt hij een middel waarvan Hij hoopt dat het Jona van gedachte en van humeur zal doen veranderen: “Als jij zo bezorgd zijt om dat boompje dat je niet hebt doen groeien, zou ik dan niet bezorgd zijn om Nineve, de grote stad” met zoveel van mijn schepselen (Jona 4, 10-11)?

Het verhaal laat ons raden naar Jona's reactie. Omdat het antwoord aan de lezer is. Zoals het antwoord op de parabels in het Evangelie. God wacht nog altijd geduldig op ons antwoord op zijn vraag aan Jona, zoals Hij wacht op ons antwoord op de vraag aan de arbeiders van het eerste uur uit de parabel van het evangelie volgens Matteüs (20, 1-15). Is de landheer onrechtvaardig als hij aan de arbeiders van het eerste uur geeft wat overeengekomen is? En als Hij evenveel geeft aan die van het elfde uur, die heel de dag angstvallig hebben zitten wachten in de hoop dat toch iemand hen zou werk aanbieden opdat ze toch iets zouden verdienen om 's avonds hun kinderen te kunnen voeden?

Zien met Gods ogen

Profeten worden verondersteld Gods woord te spreken, omdat ze de werkelijkheid zien

met Gods ogen. Jona moet leren naar Nineve te kijken met Gods ogen en niet vanuit zijn eigen standpunt. De oudste zoon uit de parabel van Lucas (15, 11-32) voelde zich verongelijkt door de manier waarop zijn jongste broer feestelijk ontvangen wordt. Was de vader niet onrechtvaardig in zijn barmhartigheid? De oudste zoon is niet in staat zijn vader als 'vader' aan te spreken zoals de jongste (vgl. 15, 29 met 15, 21) en noemt zijn broer 'die zoon van jou' omdat hij hem niet als 'mijn broer' wil ontvangen. Dat is nochtans wat Jezus met deze parabel beoogt: dat wij de andere kinderen van zijn en onze Vader – zelfs onze vijanden – zouden bekijken met zijn ogen: als onze broers en zussen. Allemaal medeschepselen, zoals ook het vele vee (Jona 4, 11).

Wat is ons idee over rechtvaardigheid? Het spoort niet met Gods idee over rechtvaardigheid. Wat misdeed de vader de oudste zoon? Waarom is deze kwaad om een bokje waarom hij nooit gevraagd had? Hij is toch mee uitgenodigd aan de feesttafel. Waarom weigert hij mee te feesten? Evenzo verlaat de nukkige Jona de stad. Gods rechtvaardigheid is die van een barmhartige Vader, die van ieder van zijn kinderen houdt alsof het zijn enige kind is. “Ik wil niet de dood van een zondaar, maar ik wil dat hij tot inkeer komt en in leven blijft” (Ezechiël 18:23).

Paus Franciscus vraagt ons om uit te gaan naar de periferieën van onze grote steden. Doen wij dat of weigeren wij uit schrik voor 'de grote stad'? Of omwille van dezelfde motieven als Jona? Omdat wij niet bezorgd zijn om het leven van de velen die het Evangelie niet kennen, die Gods barmhartigheid niet ondervonden of niet weten te herkennen?

GODS ZEGEN BIJ MENSEN BRENGEN

BEVRAGING VAN PERMANENT DIAKENS

Op weekend met de vormelingen en plussers van Borgerhout-intra-muros zoeken diaken Leo Dierckx en de plussers passende gebedsteksten bij de voorgeschreven vieringen. De kernvraag is: Waar zijn wij dankbaar voor na twee dagen intens samenleven?

Veertig jaar geleden herstelde het Tweede Vaticaans Concilie het permanent diaconaat en stelde het dit gewijde ambt meteen open voor gehuwde mannen. Het eigene van een diaken is dat hij de christelijke barmhartigheid concreet maakt te midden van de kerkgemeenschap. Vandaag is de diaken een vertrouwd figuur in kerkelijke middens. In ons bisdom zijn er op dit ogenblik ongeveer 75 permanente diakens. Om een algemeen beeld te krijgen van het werk en de inzet van de diakens in ons midden, besloot de Diocesane Commissie voor het Permanent Diaconaat hen een aantal vragen voor te leggen. Tegelijk wilden we een zicht krijgen op de noden en de verlangens van diakens, op de spanning of harmonie tussen hun gezinsleven en pastoraal werk, op de ervaren werkdruk, op het welbevinden, op de toekomst ... Ook de echtgenotes van de gehuwde diakens kregen zeven vragen voorgeschoteld.

Diaken Leo Dierckx

Begin juni 2015 zonden we de 70 toenmalige diakens een vragenlijst. We kregen 50 ingevulde formulieren terug. De gegevens en percentages in deze bijdrage zijn op deze ingezonden antwoorden gebaseerd. De oudste inzender was 85 jaar, de jongste 45. Voor alle volledigheid toch even vermelden dat de 'ouderdomsdeken' onder de diakens Omer Dingenen bij het perse gaan van dit nummer 97 jaar is geworden. Met 38 lentes is Dries de Bakker onze jongste diaken. De gemiddelde leeftijd van de diakens is 64 jaar.

"De vreugde van het Evangelie wordt niet afgemeten aan het aantal vieringen en zelfs niet aan het aantal kerkgangers, maar aan de inzet van zovelen om voor anderen nabijgegetuigen te zijn van de Levende Heer."

Een eerste reeks vragen peilde naar de identiteit, het wijdingsjaar en de eerste opdracht, en naar het pastorale werkveld op het ogenblik van de bevraging. 60 % van de diakens is werkzaam in de parochie, de federatie of pastorale eenheid. 10 % werkt in een ziekenhuis, de zorgsector of een gevangenis. Nog eens 10 % is actief in de vorming. 20 % geniet van een rustpensioen. Verwacht wordt dat dit laatste percentage tegen 2020 zal toenemen tot 44 procent.

***Wat gebeurt er in jouw gelovige gemeenschap als jij wegvalt?
"Dan gaat alles gewoon verder."
"Dan kan ik rekenen op mijn ondernemend parochieteam en op de kerkfabriek."
"Alles wordt anders."***

Van geluk over overvraging tot ontgoocheling: de gevoelens van diakens bij hun pastoraal

werk lopen sterk uiteen. Het zal belangrijk zijn om in de toekomst overbelasting, ontgoocheling, burn-out en het gevoel van verlatenheid te voorkomen. Vooral in de parochiepastoraal is het moeilijk om grenzen te trekken en die ook te (laten) respecteren.

***"Momenteel wordt het mij te veel."
"De werkdruk valt best mee. Je moet wel steeds blijven zoeken naar een evenwicht."
"Blij dat ik dit werk mag doen."
"Heel goed, hoopvol, enthousiast bezig, gewaardeerd, bezield."***

11 % van de bevrageerde diakens geeft aan dat ze zelf hun werkdruk bepalen. Nog eens 18 % spreekt van een combinatie: ze leggen zelf de lat hoog, maar ook van buitenaf wordt er veel druk op hen uitgeoefend. Ruim de helft (56 %) spreekt van een harmonie tussen de taken die hen opgelegd worden en hun zelfbeschikking, terwijl dit voor 16 % absoluut niet spoot. In 8 % van de gevallen is er onduidelijkheid.

Diakens moeten zelf waken over hun mogelijkheden tot ontspanning en vakantie. Daarbij moeten ze voortdurend afwegen wat ze uit handen kunnen geven, wat (niet) tot hun kerntaak behoort, hoe ze teamwerking kunnen bevorderen met aandacht en respect voor de talenten en mogelijkheden van anderen. Uit de bevraging blijkt dat 62 % voldoende vakantie neemt. 10 % geeft uitdrukkelijk aan dat niemand hem kan vervangen tijdens een vakantie. 24 % van de ondervraagden geeft niet aan of er vervanging is tijdens de vakantie of niet. Het baart hen wel zorgen.

Driekwart van onze diakens trachten voldoende tijd, zorg en aandacht te besteden aan hun echtgenote, kinderen en kleinkinderen.

Diaken Ronny Evrard, ziekenhuispastor op de Dienst spirituele begeleiding en pastoraat in het AZ Turnhout, bij de huwelijksinzegening van een palliatieve patiënt in de kapel van de gasthuizusters, naast de palliatieve eenheid.

16 % van de ondervraagden is alleenstaande of weduwnaar. Sommigen (20 %) hebben een profaan beroep naast hun pastoraal werk. Het blijkt niet eenvoudig om de inzet evenwichtig te verdelen over de verschillende werkvelden en hun gezin. Enkelen geven zelfs aan dat de combinatie hen erg zwaar valt.

“Ik probeer mijn steentje bij te dragen, zonder de uren te tellen.”
 “Combinatie is vaak zwaar, eigenlijk niet doenbaar.”
 “Niet uitsluitend huishoudelijke hulp, maar vooral tijd maken voor elkaar met veel aandacht en zorg. Is dit in uren uit te drukken? Zondag is familiedag.”
 “Niet te laat vergaderen.”
 “Vader zijn en grootvader. Zorg om mijn zieke vrouw en voor mijn oude moeder.”

De diakens van ons bisdom kijken erg verdeeld naar de toekomst. Voor iedereen is het duidelijk dat de toekomst er anders zal uitzien dan het heden en het verleden. Bijna de helft (46 %) ziet de toekomst hoopvol tegemoet. 30 % ziet een sterke achteruitgang. Ze vrezen dat de werking in elkaar zal stuiken als zij wegvallen, temeer daar het aantal vrijwilligers veroudert en vergrijsd. Tegelijk zijn velen zich ervan bewust dat heel wat taken ook doorgegeven kunnen worden, alleen zijn er tussen droom en daad vaak ‘praktische bezwaren’. 20 % blijft het antwoord schuldig op deze vraag.

De bevroegde diakens geven alvast een aantal topics aan waarvan nog werk moet gemaakt worden zoals het bezoeken van oudere en zieke collega-diakens; het versterken en bemoedigen van de diakengroepen (gesprek, ontmoeting, bemoediging in kleine groepen van twee

tot zeven diakens met hun echtgenote); het stimuleren van de deelname aan vormings- en ontmoetingsdagen en het aanbevelen van persoonlijke begeleiding.

“Hopelijk staan er mensen klaar voor de toekomst. Durven loslaten is belangrijk.”
 “Leken nemen veel in handen.”
 “Wat met de sacramenten?”
 “De abt lost het dan ook wel op.”
 “Ik vrees dat het uitdooft, maar ik hoop van niet.”
 “De wegen van God en de werking van de Geest zijn altijd hoopvol.”

Als belangrijkste werkveld voor de diakens van de toekomst (33 %) stippen de ondervraagden de diaconie aan. Gemeenschapsvorming en werken aan de structuren delen de tweede plaats (elk met 11 %). Voor 8,5 % van de diakens blijft geloofsverkondiging een essentieel werkdomein in de toekomst. Gebed en spiritualiteit staan vooraan voor 7,5 % van de diakens, terwijl vorming en onderwijs slechts door 5 % naar voren geschoven wordt en liturgie door 4 %.

Essentieel voor de gelovige gemeenschappen van de toekomst zijn gemeenschapsvorming en goede voorgangers, meent 20 % van de bevroegde diakens. Volgens 11 % zullen liturgie, diaconie en gebed-spiritualiteit de ruggengraat vormen van de toekomstige gelovige gemeenschappen. Vorming en onderwijs worden door 9 % van de diakens vooraan geplaatst.

Het merendeel van de bevroegde diakens (64 %) is tevreden over zijn financiële situatie. 16 % heeft dit item niet ingevuld of stelt uitdrukkelijk dat ze daar niets over willen

zeggen. Nogal wat collega’s geven aan dat ze de inkomsten (of pensioenen) uit hun profaan beroep nodig hebben om financieel rond te komen. Enkele diakens geven aan dat hun financiële middelen ontoereikend zijn.

Heel leerzaam zijn de antwoorden van de 34 echtgenotes van de bevroegde diakens. Voor de meeste eega’s (65 %) beantwoordt het werk van hun echtgenoot aan de verwachtingen. Tien vrouwen maken zich zorgen: omdat het pastorale werk te zwaar wordt voor hun partner, over de gezondheid van hun man of om andere redenen. 82 % van de echtgenotes ziet dat hun partner-diaken gelukkig is in zijn pastoraal werkveld. Diakens worden volgens hen sterk gewaardeerd door de gelovige gemeenschap waarin ze werken.

“Dat hij er deugd aan heeft, meer dan er soms momenten van frustratie of zorgen zijn.”

En dan weerklinken er nog enkele bedenkingen over Kerkwerk . . .

“Komt er een ‘officiële erkenning’ van de feitelijk liefdevolle inzet van zoveel vrouwen in onze Kerk?”

“Wordt dit gedragen door een adequaat personeelsbeleid? Kerkelijk Human Resources Management?”

“De aanhoudende wereldvreemdheid van de officiële Kerk.”

“Het aantal mensen dat zich in de Kerk engageert, vermindert zienderogen.”

“Naar buiten met de Vreugde van het Evangelie, zoals onze paus zegt.”

“Mijn man krijgt veel kansen om Gods zegen bij de mensen te brengen.”

MORGEN BEGINT VANDAAG

KERKENPLANNEN IN STROOMVERSNELLING

Een toekomstvisie is vaak afhankelijk van de lokale context en noden. In sommige gemeenten stelt er zich nauwelijks een probleem: er staan immers maar één of twee kerkgebouwen, die bovendien nog voldoende benut worden, elders is de uitdaging scherper. Het pas voorgestelde kerkenplan voor Antwerpen zette elf kerkbesturen aan tot een concreet verandertraject. Elf andere kerken zijn in de running voor een volgend traject en negen clusters van kerken worden met elkaar verbonden voor verder denkwerk. Het plan wil vooral elk kerkbestuur stimuleren om na te denken over het eigen kerkgebouw. Is dit gebouw de beste maat voor de huidige gemeenschap? Of dient het aangepast aan de huidige tijd? Kunnen we ook onderdak bieden aan andere christelijke gemeenschappen?

Jan Kint

In het najaar 2011 publiceerde de Vlaamse Regering de conceptnota *Een toekomst voor parochiekerken*. Daarmee stimuleerde de overheid kerk- en gemeentebesturen om werk te maken van een langetermijnvisie voor de kerkgebouwen onder hun verantwoordelijkheid. Na een afwachterende start werd de laatste tijd hard aan de zogeheten parochiekerkenplannen gewerkt. Vanzelfsprekend blijft de functie als kerk een uitgangspunt waar mogelijk en wenselijk, in het besef dat de context van onze draagkracht en de realiteit van vele kerkgebouwen ook tot nieuwe bestemmingen noopt.

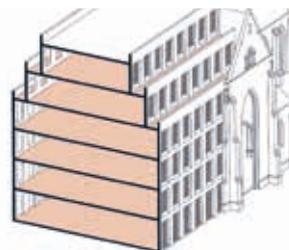
Vanuit het vicariaat Kempen verloopt het gesprek deels via de intercommunales, die gemeenten ondersteunen in hun beleidswerk. Met de Intercommunale voor Ontwikkeling Kempen (IOK) loopt al langer een samenwerking. Het voorbije jaar stapte het vicariaat ook naar IGEAN en IGEMO voor de andere gemeentes in de regio. Vicaris Wim Selderslaghs en Anke Vuurens lichtten er de visie en aanpak van het bisdom ter zake toe. Dialoog is daarbij het sleutelwoord: interne dialoog tussen verschillende verantwoordelijken uit het pastorale werkveld en de kerkraden en externe dialoog met gemeentebesturen en andere lokaal relevante partners. In het vicariaat Antwerpen werkt het bisdom samen met de stad Antwerpen. Inzet zijn een

zeventigtal kerken die ook in de toekomst een goede financiering en gebruik moeten kennen.

Stroomversnelling

De Vlaamse overheid wil een versnelling hoger schakelen in het denkproces over parochiekerken. In januari 2016 stelde minister-president Bourgeois het 'Projectbureau herbestemming' voor. Dit stelt gemeenten en kerkbesturen in staat een beroep te doen op een aantal geselecteerde bureaus om een beperkte studie uit te voeren tot een (gedeeltelijke) herbestemming van hun kerkgebouw. De ervaring leert ons echter dat dit aanbod slechts een aanzet kan bieden tot fundamenteel denkwerk. De voorziene middelen, financieel en in studiecapaciteit van de bureaus, beoordelen we als onvoldoende.

Ook financieel grijpt de overheid verder in. Om een betere financiële controle te krijgen op alle aanvragen voor erfgoedpremies besliste de Vlaamse Regering in februari 2016 de betoelaging van de btw af te schaffen. Kerkraden zullen voortaan zelf de kosten voor grote restauratie- en renovatiewerken moeten ophoesten. En net voor de zomer verscherpte de Vlaamse regering de deadline. Een goedgekeurd gemeentelijk parochiekerkenplan wordt vanaf 1 januari 2017 een voorwaarde voor het verwerven

Sint-Lambertus Dam

Sint-Hubertus Oud-Berchem

van erfgoedpremies. Dat is vandaag reeds zo voor nieuwe dossiers, maar geldt vanaf 1 januari 2017 voor alle dossiers op de wachtlijst. Kerkbesturen zullen dus een parochiekerkenplan moeten voorleggen, zo niet wordt hun dossier van de premiewachtlijst geschrapt.

Geschenk uit de hemel

We mogen gerust zeggen dat de oefening om een parochiekerkenplan op te stellen voor de stad Antwerpen een uniek verloop heeft gekend. In 2012 werd begonnen met het systematisch verzamelen van gegevens, parallel met een bevraging van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur dat als expertisecentrum werd erkend door de bisschoppen en de Vlaamse overheid. Op basis van die gegevens groeide de 'kerkenmonitor'. Dit hulpmiddel brengt meerdere parameters in kaart – de architecturale waarde van het gebouw, de financiële draagkracht van de kerkraad, de bouwtechnische toestand en het gebruik voor de liturgie – en stimuleert kerkraden en het vicariaatsteam om na te denken over toekomstige scenario's voor kerkgebouwen. Welke gebouwen zijn en blijven vooral kerk? Waar is medegebruik met een andere christelijke gemeenschap mogelijk? Of waar moet gekozen worden voor een neven- of herbestemming ... Het voorbije werkjaar werden die gesprekken op het niveau van de tien Antwerpse centrale kerkbesturen gevoerd.

Naast deze oefening kwam er soms een geschenk uit de hemel gevallen. De Sint-Bernarduskerk in de Abdijstraat op het Kiel nam het aanbod van het Pius X-college ter harte om de kerkruimte aan de school over te dragen. De huidige winterkapel aan de straatkant krijgt een facelift en zal in de toekomst dienst doen als kapel voor de parochie. In de Sint-Bernadettekerk in Deurne, die werd

afgestoten door de nieuwe Emmanuelparochie (een fusie van drie bestaande parochies), zal een zorggroep een kinderdagverblijf bouwen. Er blijft een bidkapel als teken van kerkelijke aanwezigheid. Niet overal is er zo'n kans op een nieuwe of andere toekomst mogelijk of duidelijk. In dat geval is studiewerk vereist.

In Hoboken stimuleren deken Ronald Sledsens en zijn kerkbestuur al enkele jaren het denkproces om de huidige kerk af te stoten. Ruim acht jaar viert de parochie in de nieuwe kapelruimte De Wegel in de nabijgelegen pastorie. In Berchem lanceerde de kerkraad van Sint-Hubertus enkele jaren geleden het idee om een columbarium in de kerk te bouwen. Die plannen stootten op een 'niet' van stad en bisdom, maar leidden wel tot het opstarten van een nieuw project om het kerkgebouw op te splitsen in twee gebouwen door de kruisbeuk er tussenuit te knippen. Op Den Dam werkt de kerkraad aan een gelijkaardig project. Daar wordt op vraag van de kerkraad niet louter het kerkgebouw in het studiewerk betrokken, maar ook het naastgelegen oude schooltje en de afgeleefde parochiezaal. Het kerschip zou hier plaats ruimen voor wonen.

Dit soort oefeningen lijken hip, maar stoten op een achterophinkend beleid. De studieprojecten begeven zich letterlijk op onontgonnen terrein. Aan beleidsverantwoordelijken in kerk en samenleving wordt gevraagd ze met open geest tegemoet te treden, maar dat blijkt in de praktijk niet zo eenvoudig. Na studiewerk over de Heilige Sacramentskerk, ook in Berchem, lag een mooi project op tafel: de huidige kerk zou afgebroken worden ten voordele van een nieuwbouwproject met sociale huisvesting, kinderdagverblijf en een nieuwe liturgische ruimte. Applaus alom ... Alleen steekt Erfgoed Vlaanderen nu stokken in de wielen.

Kerk gevraagd

Dat er een groeiend probleem van leegstand of veeleer ondergebruik is, kan niet ontkend worden. Toch worden we als bisdom ook geconfronteerd met een sterke vraag naar kerkgebouwen. De Poolse katholieke gemeenschap leverde dit voorjaar een petitie in om hun vraag naar een grotere kerk kracht bij te zetten. De aanwezigheid van vele vaak Afrikaanse pinksterkerken is al langer duidelijk. Als kerk hanteren we hun lidmaatschap bij de Werelddraad van Kerken als een selectiecriteria. Soms zijn deze 'garagekerken' ook bron van christelijk fundamentalisme. Daarvoor moeten we ons hoeden. Recent is er een groeiende vraag naar kerkruimte uit orthodoxe hoek. In gesprek zoeken we naar mogelijke oplossingen. Na de overdracht van de Antwerpse Sint-Jozefkerk aan de Russisch-orthodoxe Kerk willen we dit najaar ook de overdracht van een kerk aan de Roemeens-orthodoxe gemeenschap onderzoeken.

Het mag duidelijk zijn: regels vertrekken uit bestaande situaties, maar kunnen de verandering niet altijd vatten. Met een multidisciplinaire aanpak, op het kruispunt van beleidsdomeinen, beslissingsbevoegdheden en belangen banen we een weg. In samenwerking en dialoog tussen de lokale en diocesane verantwoordelijken, en in nauw overleg met bevoegde overheden van gemeenten en Vlaanderen, wordt een nieuwe praktijk ontwikkeld. Voor ons als kerkgemeenschap blijft een gelovig toekomstperspectief het uitgangspunt. We beogen maximaal sociale of gemeenschapsfuncties wanneer we praten over neven- of herbestemming. Maar bij elke denkoefening nemen we de beheersbaarheid en de financiële haalbaarheid van in het begin mee. Want de tijd waarin mensen en middelen ruimschoots voorhanden waren is voorbij. Niettemin is de weg boeiend. Morgen begint vandaag.

GROEP IN DE KIJKER

GROOT ZIJN IN IETS KLEINS

Dialogo, integratie, samenwerking.
De woorden keren voortdurend terug in mijn gesprek met Omar Nahass, bezieler van vzw Tafels van Vrede in Antwerpen. Het project dat hij in 2011 opstartte als een interculturele toneelgroep groeide uit tot een vereniging die het samenleven over religies, levensbeschouwingen en culturen heen concreet gestalte geeft met de hulp van een schare vrijwilligers en in samenwerking met lokale organisaties. Tijdens de Week van Religie en Levensbeschouwing Antwerpen kun je er een kijkje nemen. Dertig jaar na de oproep van paus Johannes Paulus II tot vertegenwoordigers van de wereldgodsdiensten om samen te bidden voor vrede in de stad van Franciscus, spoort Assisi ons meer dan ooit aan om tegen de toenemende dreiging van wereldwijd geweld en terreur in samen werk te maken van vrede, elk op onze plek.

Ilse Van Halst

Dialogo is belangrijk, benadrukt Omar, om verdraagzaamheid te bevorderen, onderling maar ook naar en vanuit de lokale omgeving. In plaats van een lange theoretische uiteenzetting geeft hij een eenvoudig voorbeeld dat boekdelen spreekt.

“Vorig jaar nodigde Tafels van Vrede een twintigtal geïnteresseerden uit. Nadat we samen een kopje thee hadden gedronken en muziek hadden beluisterd, werden we ontvangen in een woning in de buurt, die de eigenaars graag openstelden voor onze dialoogactiviteit. Vertelambassadeur Mia Verbeelen vertelde een kerstverhaal, waarna alle aanwezigen uitgenodigd werden hun kerstverhaal te vertellen. De bijeenkomst ademde een sfeer van positieve energie uit. We mochten prachtige verhalen beluisteren over het licht, hoop en gastvrijheid. Antwerpenaren vertelden over hun grootouders en Wereldoorlog II, Syriërs vertelden over hun vlucht naar België. Via verhalen en ontmoetingen vonden ze troost bij elkaar. We mochten eenzelfde oefening doen in de Karel de Grote Hogeschool, waar we heel wat jongeren bereikten.” Hij vervolgt gedreven: “Je hoeft niet altijd grootse dingen te organiseren. Ook met zulke kleinschalige projecten boek je succes, aan de basis, waar het echt moet gebeuren. Belangrijk daarbij is dat het niet om een oppervlakkige dialoog gaat die beperkt blijft tot opmerkingen als ‘Waar kom je vandaag?’ en ‘Wauw, je spreekt al goed Nederlands.’ Kern van de zaak is dat je de mens tegenover jou wil leren kennen. Zo stimuleer je echte ontmoeting.”

Vorig jaar startte Tafels van Vrede een project voor Syrische nieuwkomers die hun toekomst in Antwerpen willen uitbouwen. „We luisterden naar vragen en verzuchtingen die bij hen leefden en zochten een antwoord”, vertelt Omar. Hassam Sbat valt hem bij: „Toen mijn vrouw Asma en ik met Omar van gedachten wisselden over onze droom om een schoolje op te starten, was hij meteen enthousiast. In Aleppo runden we al een school tot ze platgebombardeerd werd. In het vluchtelingenkamp in Jordanië startten we een nieuw schoolje op, maar ook dit ging verloren door voortdurende verplaatsingen van vluchtelingen.” Inmiddels geeft Asma al een half jaar les in de Al-Madinahschool in Tafels van Vrede. “In

- Tafels van Vrede, Breughelstraat 31-33, Antwerpen, tafelsvanvrede@gmail.com, www.tafelsvanvrede.eu en op Facebook.
- Zingeven verbindt. Zo luidt het thema van de nieuwe Week van Religie en Levensbeschouwing Antwerpen van 14 tot 20 november. Op het programma: een tentoonstelling van de verschillende overtuigingen; debat; maaltijden bij mensen of gemeenschappen thuis; wandelingen in Groot-Antwerpen met bezoek aan ontmoetings- of gebedsplaatsen, interlevensbeschouwelijk concert... Info op www.zingevenverbindt.be
- Op 16 november (14 tot 17 uur) organiseert het vicariaat Antwerpen een gratis intercultureel dessertenbuffet. Plaats: De Studio, Mechelseplein, Antwerpen.
- Kennismaken met de verschillende levensbeschouwingen in Antwerpen? Ga op wandel met Cordoba aan de Schelde. Info via www.vormingplusantwerpen.be

onze klasjes scheppen we een familiale sfeer. We helpen onze leerlingen ook de taalbarrière weg te werken. Ze kunnen vaak niet volgen op school, niet omdat ze niet slim genoeg zijn of niet genoeg studeren, maar omdat ze de taal niet goed spreken. Want ze kunnen wel hun tafels van vermenigvuldiging aframmelen in het Arabisch, maar niet in het Nederlands.”

Ook voor Arabischtalige volwassenen organiseert Tafels van Vrede taalonderricht met oefenkansen in het Nederlands. “Nederlands spreken is de sleutel tot integratie”, weet Youssef Queqa. Twee jaar geleden vluchtte hij uit Syrië hierheen. “De eerste dagen begreep ik niets. Ik sprak enkel Arabisch. Voor het invullen van documenten of tijdens gesprekken op het OCMW was ik altijd aangewezen op anderen.” Nu is hij zelf vrijwilliger-tolk Arabisch-Nederlands, een ander project van Tafels van Vrede. “Ik wil iets terugdoen voor de hulp die ik kreeg. Tegelijk wil ik anderen voorthelpen zodat zij vlot de nodige papieren in orde kunnen maken. Het eindeloze wachten is vreselijk.” “Dat is de meerwaarde van Tafels van Vrede”, besluit Omar. “Mensen staan niet alleen in hun strijd.”

ESTAFETTE

VRIJWILLIGERS UIT DE KERK AAN HET WOORD

Soep op de stoep. Een jaarlijkse actie van Welzijnszorg waarvoor Marc en Bie steeds paraat staan.

Voor Marc en Bie Smits-Dellafaille uit Hoevenen-Stabroek is Welzijnszorg een stukje van hun leven.

“

Reeds meer dan dertig jaar zijn we actief betrokken in onze parochie Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte in Hoevenen. Als kind waren we beiden al geraakt door de onrechtvaardige kloof tussen Noord en Zuid. Het zette ons aan om met een aantal mensen een lokale werkgroep Broederlijk Delen-Welzijnszorg op te starten. Het was de tijd van hongerdoeken, goedevrijdagtochten en sobere maaltijden. In de vieringen in de adventsperiode sensibiliseerden we de kerkgangers. We bezorgden scholen werk materiaal en lichtten het thema toe. Om dit goed te kunnen voorbereiden, was de startavond begin oktober erg belangrijk voor ons. Daar kregen we achtergrondinformatie en ontmoetten we collega-vrijwilligers. Zo laadden we onze batterijen op om er elk jaar opnieuw vol enthousiasme in te vliegen.

Begin jaren negentig begonnen de nationale diensten van Welzijnszorg en Broederlijk

Delen met het uitschrijven van visieteksten. Op zoek naar vrijwilligers die mee wilden brainstormen, kwamen ze bij ons terecht. We mochten meedenken hoe Welzijnszorg zijn keuze voor de zwaksten in onze samenleving kan waarmaken. Er werd rekening gehouden met onze bedenkingen en we mochten zelf vanuit onze lokale ervaring suggesties inbrengen. Sindsdien komen we een zestal keer per jaar samen in de regionale werkgroep Antwerpen met plaatselijke animatoren van Welzijnszorg en vrijwilligers. Samen werken we de startavond uit. Als eersten krijgen we daar het nieuwe thema te horen. Voor dit definitief uitgewerkt wordt, mogen we feedback geven.

Een vijftal jaar geleden zochten we vanuit de parochies bewust naar wegen hoe we iets concreets konden doen voor mensen in armoede. Dat leidde tot de lancering van de Welzijnsschakel-sociale kruidenier De Molen. Pas op dat moment werden we er ons van bewust dat we ons wel inzetten in de strijd tegen armoede, maar dat we eigenlijk steeds met dezelfde groep mensen samenwerken. We stootten op de harde realiteit dat er verschillende lagen in onze samenleving zijn, die we vaak niet kennen, omdat we ons grotendeels

in onze eigen middens bewegen en er weinig verbindingen zijn tussen de lagen onderling. Dat je wel theoretisch over armoede kunt praten, maar dat het toch een ander verhaal is als je er in praktijk mee in aanraking komt. Dan gaan je ogen open.

Met een doorverwijsbrief van het OCMW of het ziekenfonds komen vandaag een vijftigtal gezinnen bij onze sociale kruidenier aankloppen. Ze kunnen er voeding en huishoudartikelen aankopen aan sterk verminderde prijs. Er is ook een ontmoetingsruimte. Dat vinden we erg waardevol. Want het is prima om budgetvriendelijke aankopen te kunnen doen, maar dat verandert structureel niets aan hun situatie. Doordat deze mensen hun verhaal kunnen vertellen, leren we hun situatie beter kennen en kunnen we hen doelgericht informatie geven. Dat betekent voor hen een ongelofelijke steun. Ze vinden een luisterend oor en bouwen tegelijk een netwerk uit dat kansen biedt tot integratie.

In een klap zetten we armoede meer op de kaart in onze parochie en gemeente. Op vraag van de basisschool gaven we vorig jaar een presentatie aan de leerlingen over onze werking, dit jaar doen we dat over voor de vormelingen.

Met de campagne van dit jaar wil Welzijnszorg nieuwe wegen inslaan. Uit een doorlichting bleek immers dat de werking van Welzijnszorg tot op heden vooral focuste op de bestaande achterban via overwegend kerkelijke structuren. Is het niet dringend tijd om een nieuw publiek aan te spreken? Zijn we nog wel voldoende aanwezig als organisatie in de brede samenleving? Vanaf dit jaar werken we met een nieuwe merknaam 'Samen tegen armoede' en een nieuw logo. We willen nieuwe mensen aanspreken om ons verhaal 'Samen tegen armoede' uit te dragen en te versterken.

”

Marc en Bie Smits-Dellafaille

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

OPRICHTING PASTORALE EENHEDEN

Bij decreten van 8 september 2016 heeft mgr. Johan Bonny besloten om volgende vijf pastorale eenheden op te richten:

- **Pastorale Eenheid Clara van Assisi**

De PE Clara van Assisi omvat het territorium van de parochies Oud-Turnhout, Sint-Antonius Abt, *Oosthoven*; Oud-Turnhout, Sint-Bavo; Oud-Turnhout, Onbevlekt Hart van Maria Koningin der Wereld, *Zwaneven*; Turnhout, Emmaüsparochie en bijkerken De Blijde Boodschap, Parkwijk; Onze-Lieve-Vrouw, Zevendonk; Turnhout, Goddelijk Kind Jezus; Turnhout, Heilig Hart; Turnhout, Onze-Lieve-Vrouw Middelaars; Turnhout, Sint-Pieter; Turnhout, Pinksterkerk, *Stokt*.

Het team van de PE bestaat uit Dirk **Godecharle**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw en de coördinatie, liturgie en gebed; Lambert **Leysen**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw en moderator van de teamvergaderingen; pastoraal werkster Maria **Miet Daeleman**, verantwoordelijk voor de verkondiging en de catechese; pastoraal werkster Donatienne **de Borman** en diaken Karel **Verhoeven**, beiden verantwoordelijke voor de diaconie en de solidariteit; Jan **Van Rompuy**, verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer; Peter **van Run**, lid.

Pastores in de parochies: deken Lieven **Snyers** als leidinggevend priester; parochievicarissen Guillaume **Cuyvers**, Vincent **Mutebi**, spiritiijn, Albert **Bert Rosseels**, jezuiet, en Emmanuel Kwame **Tomfiah**; diakens Bart **Verheyen** en Karel **Verhoeven**; parochieassistenten Maria **Miet**

Daeleman, Donatienne **de Borman**, Kristin **De Raeymaecker** en zuster Cecilia **Cilia Sommen**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de PE: pastoraal werkster Anne-Mie **Jonckheere**, pastoraal werkster Donatienne **de Borman** en zuster Lea **Cools**, vertegenwoordigers van de katholieke eredienst in de Gevangenis van Turnhout; Laurens **Vangeel**, stafmedewerker Inspirelli-jongerenpastoraal; diaken Ronny **Evrard**, pastoraal ziekenhuiswerker, en Jeffry **De Keyser** en Christa **Vandenberk**, vertegenwoordigers voor de katholieke eredienst, in het AZ Turnhout, campus Sint-Elisabeth en campus Sint-Jozef; Herman **Van Gorp** (priester van het bisdom Aken, Duitsland), pastoraal rusthuiswerker in het WZC Sint-Lucia in Turnhout en rector bij de gasthuiszusters-augustinessen, van Turnhout.

Feestelijke aanstellingsviering in de PE Clara van Assisi

Joeri Fleerackers (tweede van links) uit Antwerpen wordt op 20 november, hoogfeest van Christus-Koning, om 15 uur tot priester gewijd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen. Alle priesters worden uitgenodigd om te concelebreren.

- **Pastorale Eenheid Heiligen Jacobus & Sint-Antonius**

PE Heiligen Jacobus & Sint-Antonius omvat het territorium van de parochies Antwerpen-Ekeren, Onze-Lieve-Vrouw van Gedurige Bijstand, *Sint-Mariaburg*; Brasschaat, Sint-Antonius Abt; Brasschaat, Heilige Familie, *Rustoord-Kaart*; Brasschaat, Goddelijk Kind Jezus, *Bethanië*; Brasschaat, Heilige Hart, *Donk*; Brasschaat, Sint-Jozef, *Driehoek*; Brasschaat, Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen, *Maria-ter-Heide*; Kapellen, Sint-Dionysius, *Putte*; Kapellen, Sint-Jacobus de Meerdere; Kapellen, Sint-Jozef, *Hoogboom*; Kapellen, Onbevleete Ontvangenis van Maria, *Zilverenhoek*.

Het team van de PE bestaat uit Pascale **Van de Wiele**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw en de coördinatie, liturgie en gebed; priester Koenraad **Janssen**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw; Maria **Smet**, verantwoordelijk voor de verkondiging en de catechese; Jozef **Casaer**, verantwoordelijk voor diaconie en solidariteit; Robert **De Loght**, verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer; deken Michel **Baert**, norbertijn, lid.

Pastores in de parochies: Koenraad **Janssen** als moderator van de priesterquipe; Michel **Baert** als lid van de priesterequipe; parochievicarissen Gustaaf **Bayen**, aalmoezenier van de arbeid, en Abiraham **Rayappan**, Herald of Good News; diakens Jozef **Kleyn**, Frank **Théré** en Hedwig **Van Peteghem**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de PE: pastoraal werkster Maria **Ria Boden** en pastoraal werkster Eveline **van Ommering** van het bisdom Breda in Nederland, pastoraal ziekenhuiswerksters in het AZ Klina in Brasschaat; pastoraal

werkers Hubertus **Bert Simons**, pastoraal rusthuiswerker, en Chris **Van Beersel**, stafmedewerker, in het WZC Zonnewende (koepel vzw Rusthuizen Zusters van Berlaar) in Kapellen.

- **Pastorale Eenheid Onze-Lieve-Vrouw**

PE Onze-Lieve-Vrouw omvat het territorium van de parochies Essen, Sint-Antonius van Padua, *Station*; Essen, Sint-Jan Baptist, *Wildert*; Essen, Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte; Essen, Sint-Pieter, *Hoek*; Essen, Sint-Vincentius a Paulo, *Horendonk*; Kalmthout, Heilig Hart, *Heuvel*; Kalmthout, Sint-Jozef, *Heide*; Kalmthout, Onze-Lieve-Vrouw, *Centrum*; Kalmthout, Onze-Lieve-Vrouw-Bezoeking en van Bijstand, *Achterbroek*; Kalmthout, Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemel-Opgenomen, *Nieuwmoer*.

Het team van de PE bestaat uit Lutgart **Van den Broeck**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw en de coördinatie; diaken Leonardus **Leo van Gink**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw, het financieel en materieel beheer; Helena **Marleen Elst**, verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed; Paul **Smits**, verantwoordelijke voor de verkondiging en de catechese; Josée **De Reys**, verantwoordelijk voor de diaconie en de solidariteit.

Pastores in de parochies: deken Michel **Baert** als leidinggevend priester; parochievicarissen Constant **Stan Dries**, Kris **Smet**, Jozef **Uytdewilligen** en Jozef **Verhaegen**, missionaris van het Goddelijk Woord; diaken Leonardus **Leo van Gink**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de PE: pastoraal werkers Bert **Simons**, pastoraal rusthuiswerker, en Chris **Van Beersel**, stafmedewerker, in het WZC

Sint-Michaël (koepel vzw Rusthuizen Zusters van Berlaar) in Essen.

- **Pastorale Eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus**

PE Rupelkerk Sint-Franciscus omvat het territorium van de parochies Aartselaar-Reet-Schelle, Onbevlekt Hart van Maria (Sint-Jan de Doper en Sint-Jozef, *Tuinwijk*); Boom, Sint-Catharina, *Bosstraat*; Boom, Heilig Hart; Boom, Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Rochus; Rumst, Heilige Familie, *Vosberg*; Rumst, Sint-Jozef, *Terhagen*; Rumst, Sint-Maria Magdalena, *Reet*; Rumst, Sint-Pieter.

Het team van de PE bestaat uit Chris **Stoffelen**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw en de coördinatie; Rita **Vangheluwe**, verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed; pastoraal werkster Els **Schiltz**, verantwoordelijke voor de verkondiging en de catechese; Edward **Gielis**, verantwoordelijk voor de diaconie en de solidariteit; Marc **De Meester**, verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer; Yordi **Sollie** en Harry **van Hooydonk**, leden.

Pastores in de parochies: deken Ronald **Sledsens** als leidinggevend priester; parochievicaris Jan **Jacobs**; diakens Bert **Hellebaut** en Rik **Hellinx**; parochieassistentie Els **Schiltz**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de PE: pastoraal werkers Dirk **Asselberg**, pastoraal ziekenhuiswerker, en Lutgart **Rens**, pastoraal ziekenhuiswerkster, in het AZ Heilige Familie in Rumst.

- **Pastorale Eenheid Zacheüs**

PE Zacheüs omvat het territorium van de parochies Kasterlee, Sint-Margarita, *Tielen*; Kasterlee, Onze-Lieve-Vrouw, *Lichtaart*; Kasterlee, Sint-Willibrordus; Lille,

Jos Vanhoof (links) en vicaris Wim Selderslaghs brachten er de sfeer in tijdens een vorige editie van *Soep op de Stoep* in het bisschopshuis. Ook dit jaar ben je er van harte welkom op *Soep op de Stoep*, op vrijdag 23 december van 12 tot 13.30 uur, ten voordele van Welzijnszorg. Vanaf 7 december kun je tijdens de openingsuren van het bisschopshuis de kerststal op de binnenkoer bewonderen.

© Ilse Van Halst

JOS VANHOOF NATIONAAL DIRECTEUR APOSTOLATUS MARIS

De Belgische bisschoppen benoemden Jos Vanhoof, priester van het bisdom Antwerpen, tot nationaal directeur van het Apostolaat ter Zee, met ingang van 15 september 2016. De havenaalmoezeniers van Apostolatus Maris behartigen de havenpastoraal voor zeelieden uit de hele wereld in Antwerpen (The Antwerp Seafarers' Centre Stella Maris), Gent, Zeebrugge en Oostende. Vanhoof (60) volgt André Quintelier op die aalmoezenier en verantwoordelijke voor het Apostolaat ter Zee in Gent blijft. Vanhoof is afkomstig uit Turnhout. Na een opleiding aan het College voor Latijns-Amerika COPAL in Leuven vertrok hij in 1983 voor een pastorale stage naar Venezuela waar hij tot diaken werd gewijd. In 1985 werd hij in Mol tot priester gewijd en als Fidei Donum uitgezonden naar Venezuela waar hij tot 2009 werkte in het bisdom Valle de la Pascua als pastoor van uitgestrekte landelijke parochies. In die periode was hij ook gedurende enkele jaren diocesaan coördinator van de jeugdpastoraal en nadien bisschoppelijk vicaris voor de geheelpastoraal. In 1999-2000 volgde hij aan de Università Pontificia Salesiana in Rome colleges psychologie voor vorming en begeleidingswerk in Venezuela. Op vraag van mgr. Johan Bonny keerde hij in 2009 terug naar Antwerpen om het land te ruilen voor het water als aalmoezenier van de binnenvaart en pastoor op het Kerkschip Sint-Jozef (2009-2012). Hij werd ook hoofdaalmoezenier van het Apostolaat ter Zee (Apostolatus Maris) en pastoor van de bijhorende personele parochie Stella Maris voor de zeelieden in de haven van Antwerpen. Hij blijft deze taak uitoefenen.

Sint-Amelberga, *Wechelderzande*; Lille, Sint-Jan Baptist, *Poederlee*; Lille, Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte, *Gierle*; Lille, Sint-Pieter.

Het team van de PE bestaat uit priester Lieven **Snyers**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw en de coördinatie; pastoraal werkster Johanna **Jessy Leijer**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw; Ilse **Buys** en Patricius **Patrick Van Looy**, beiden verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed; Jozef **Bouwens**, verantwoordelijk voor de verkondiging en de catechese; Annick **Van den Bergh**, verantwoordelijk voor de diaconie en de solidariteit; Dirk **Remijnsen**, verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer.

Pastores in de parochies: pastoor Lieven **Snyers**, parochievicaris David Raj **Chinnappan**, Herald of Good News, en parochieassistent Johanna **Jessy Leijer**.

Bijgevolg houden de federaties Boom-Rumst, Brasschaat, Essen-Kalmthout, Kapellen, Kasterlee, Lille, Turnhout-Oud-Turnhout

op te bestaan, evenals de functies van federatiecoördinator en de taken van de federatieteams.

Jan **Braspenning** nam per 8 september 2016 ontslag als pastoor in Turnhout, Goddelijk Kind Jezus; Turnhout, Heilig Hart en Turnhout, Sint-Pieter. Zijn overige functies blijven behouden.

Els **Goethaert**, pastoraal werkster, nam per 8 september 2016 ontslag als verantwoordelijke voor de Zelfhulpgroep Nabestaanden van Zelfdoding.

Jozef **Goris** nam per 8 september 2016 ontslag als pastoor in Lille, Sint-Amelberga, *Wechelderzande* en Lille, Sint-Jan Baptist, *Poederlee*.

Joannes **Wies Lavreysen** nam per 1 september 2016 ontslag als lid van de priesterequipe in Kasterlee, Sint-Margarita, *Tielen*; Kasterlee, Onze-Lieve-Vrouw, Lichtaart en Kasterlee, Sint-Willibrordus.

Jan **Van Gerven** nam per 8 september 2016 ontslag als moderator van de priesterequipe van de parochies in de federatie Boom-Rumst. De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

ZENDING

Saskia **van den Kieboom**, pastoraal werkster, voorheen stafmedewerkster bij de Interdiocesane Jeugddienst Antwerpen, werd per 1 september 2016 gezonden als parochieassistent in de parochies van de federatie Antwerpen-Noord.

AANWERVINGEN

Op 1 september 2016 is mevrouw Jo **Van Beylen** aangeworven als secretaresse voor het Hoger Instituut Godsdienstwetenschappen.

Steven **Goetschalckx** werd per 1 september 2016 aangeworven bij de Rekendienst. Vanaf 1 januari 2017 zal hij Luc Van Damme opvolgen als hoofdeconoom van het bisdom.

Mgr. Jan Van Cauwelaert net voor hij op 12 april 2014 honderd jaar werd. Hij werd 102.

© Ilse Van Halst

BENOEMINGEN

Sandra **Cools** werd per 1 september 2016 benoemd tot parochieassistente in opleiding voor de parochies van de PE De Heilige Apostelen.

Callistus **Okponenwu**, priester van het aartsbisdom Onitsha (Nigeria), werd per 1 september 2016 tevens benoemd tot parochievicaris in Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw-Boodschap, *Luchtbal*.

Indy **Van Noten** werd per 29 augustus 2016 aangesteld tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Sint-Jozef in Malle.

STOPZETTINGEN

Magda **Coveliers**, pastoraal werkster, nam per 1 september 2016 ontslag als parochie-assistente in Hemiksem, Sint-Niklaas en bijkerk Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt, *Station*; Niel, Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte en bijkerk Sint-Jozef, *Hellegat*; Schelle, Heilige Familie, *Laar* en Schelle, SS. Petrus en Paulus in de PE Sint-Bernardus.

Op 16 juli 2016 werd afscheid genomen van Kathleen **De Waele** als secretaresse van het Hoger Instituut Godsdienstwetenschappen.

Louis **Lode Gysemans**, permanent diaken, nam per 1 september 2016 ontslag als diaken in Heist-op-den-Berg, Sint-Alfonsus, *Goor*; Heist-op-den-Berg, Onze-Lieve-Vrouw Koningin van de Vrede, *Zonderschot* en Heist-op-den-Berg, Sint-Salvator, *Booischot*.

Herman **Janssen** nam per 11 augustus 2016 ontslag als pastoor in Ravels, Sint-Valentinus, *Poppel*, en Ravels, Sint-Servatius.

MGR. JAN VAN CAUWELAERT OVERLEDEN

Op 18 augustus 2016 overleed scheutist Jan Van Cauwelaert, emeritus bisschop van Inongo in Congo in het UZ Brussel, campus Jette. Hij werd 102 en was daarmee de tweede oudste bisschop ter wereld. Hij was een van de laatste overlevenden die deelnam aan het Tweede Vaticaans Concilie. Hij pleitte er onder meer voor inculturatie, het vieren van de liturgie in de volkstaal en de erkenning van de inbreng van leken en hun vorming.

De missiebisdom speelde ook een belangrijke rol in de uitbouw van de Congoles Kerk voor en door Congolezen. Van Cauwelaert werd in Antwerpen geboren als jongste zoon van de christendemocratische politicus Frans Van Cauwelaert. Hij studeerde wijsbegeerte aan de Katholieke Universiteit Leuven en theologie aan het Missiehuis van Scheut. Na zijn priesterwijding in 1939 doceerde hij wijsbegeerte in ons land maar ook in Congo. Van 1954 tot 1967 was hij de eerste bisschop van Inongo (Congo), het eerste bisdom dat vanuit Kinshasa werd opgericht. Hij nam ontslag toen een inlandse priester hem kon opvolgen. Daarna werd hij rector van het studiehuis van zijn congregatie in Rome en lid van de Vaticaanse commissie voor het lekenapostolaat. Van Cauwelaert was ook voorzitter van het Comité voor Missionerende Instituten en ondervoorzitter van Pax Christi Vlaanderen. Bij zijn honderdste verjaardag verscheen bij nv Halewijn het boek *Missie vandaag* dat hulde bracht aan zijn veelzijdige inzet.

Guislain **Guy Kibete Nkwar**, oblaat, nam per 1 september 2016 ontslag als pastor voor de Franstalige Afrikaanse gemeenschap in de Antwerpse agglomeratie en als lid van de priesterequipe in Antwerpen, Sint-Walburgis. Hij blijft lid van de priesterequipe in Antwerpen, Sint-Joris.

Francisco Javier **Silanes Susaeta**, priester van het bisdom Calahorra y La Calzada-Logroño in Spanje, nam per 1 oktober 2016 ontslag als parochievicaris in Antwerpen, Sint-Catharina, Kiel en pastor voor de Spaanstalige gemeenschap in de Antwerpse agglomeratie.

Christine **Van Gerven**, pastoraal werkster, nam per 28 augustus 2016 ontslag als pastoraal ziekenhuiswerkster in het AZ Klina in Brasschaat. Ze blijft godsdienstleerkracht aan het Sint-Michielscollege in Brasschaat en het Annuntia-instituut in Wijnegem.

Marcel **Van Peer** nam per 1 september 2016 ontslag als pastoor in Zandhoven, SS. Pieter en Pauwel, *Pulle* en Ranst, Sint-Pancratius.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerksters en medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

Op 3 augustus 2016 overleed in Wuustwezel Suzette **Verhoeven**. Ze was vele jaren de voorzitter van de Commissie Rechtvaardigheid en Vrede van het Bisdom Antwerpen en tevens mede-stichtend lid van Attent, Netwerk voor maatschappelijke inzet in ons bisdom.

Op 20 september 2016 overleed in Wiekevorst, Wilfried **Vermeylen**, norbertijn van de abdij van Tongerlo. Hij was meewerkend priester in het WZC Sint-Jozef in Wiekevorst. Vermeylen werd geboren in Borgerhout op 2 januari 1938 en tot priester gewijd op 1 augustus 1965.

"We zijn vertrokken, maar we moeten nog een hele weg afleggen."

CCV IN TRANSITIE

Sinds het begin van het pastorale werkjaar 2015 loopt binnen het CCV in Antwerpen een traject van transitie. Iedereen ving hier en daar al wel iets op van op til zijnde veranderingen bij het CCV in Antwerpen, maar niemand wist er het fijne van. Om speculaties te vermijden houdt Bruno Aerts, vicaris diocesane diensten, eraan om een en ander toe te lichten.

"De veranderende werkelijkheid in onze samenleving bracht veranderingen mee in onze kerkgemeenschap met onder meer de invoering van pastorale eenheden, opgedeeld in twee vicariaten, als dragende structuur en ruggengraat van ons bisdom. Het noopte ons ook tot een nieuwe kijk op vorming. Welke vorming nodig is, wie deze geeft en voor wie ze bedoeld is, wordt wel degelijk bepaald door de pastorale setting waarnaar we sinds 2013 streven en waarin velen ondertussen ook al actief zijn.

Na een jaar waarin we voornamelijk het huidige team en zijn werking evalueerden, tekenen we nu volop een werkingsplan uit en willen we dit jaar de noodzakelijke veranderingen doorvoeren om in de toekomst kort op de bal te kunnen spelen. Grosso modo wordt de werking van ons bisdom in zeven clusters ingedeeld: pastorale eenheden, internationalisering, diaconie, beroepsopleidingen, groeien in geloof (liturgie en catechese), pastoraal en (on)roerend patrimonium, en tot slot personeelszorg en begeleiding. Elk van deze clusters omvat een waaier organisaties die nauw betrokken zijn bij de inhoudelijke invulling van de beoogde cluster. Hiertoe behoren zowel eigen diensten van het bisdom Antwerpen, als interdiocesane diensten als zelfstandige vzw's met een expertise op een specifiek terrein. Met deze manier van werken trachten we al wie met een

bepaald thema bezig is samen te brengen om zo uiteindelijk een efficiënter en eenduidiger beleid te voeren.

Tegelijk willen de vicariaten de nodige ruimte geven om die elementen uit het beleid die een lokale invulling vragen ook lokaal te kunnen verankeren. Algemene richtlijnen zijn prima als horizon, maar vereisen een lokale vertaling op tal van vlakken om daadwerkelijk resultaat te boeken. Denk bijvoorbeeld aan de kerkenplannen (zie blz. 14-15). De mogelijkheid om een gediversifieerd lokaal beleid te voeren is een must om de hele discussie omtrent de stedelijke en gemeentelijke kerkenplannen ten gronde te kunnen voeren.

Het mag duidelijk zijn: zowel onze nieuwe structuur als de vertaling van onze nieuwe visie op de veranderende pastorale werkelijkheid, als de verwachtingen die de Vlaamse en de lokale burgerlijke overheden koesteren ten opzichte van de kerkgemeenschap vandaag en morgen, brengen heel wat nieuwe uitdagingen met zich mee. We zijn er ons terdege van bewust dat deze nieuwe manier van beleid voeren van al onze medewerkers een andere benadering vraagt. We rekenen op de medewerkers van het CCV om zich actief in te passen in deze nieuwe structuur. Wat dit voor eenieder specifiek en voor het CCV in Antwerpen algemeen zal inhouden, zullen we later in het traject bespreken. We bedanken alle medewerkers alvast voor hun bereidwilligheid om deze oefening samen met ons te willen maken. We zijn vertrokken, maar we moeten nog een hele weg afleggen."

Bruno Aerts

Vicaris Diocesane Diensten

EEN OPENHARTIGE DIALOG OVER RELATIES EN GEZIN

Zoals goede wijn moet kunnen rijpen, zo heeft liefde tijd nodig om te groeien. Groeien in liefde kan alleen maar als je kwistig omspringt met de begrippen 'mag ik?', 'dank je' en 'sorry', meent paus Franciscus in zijn brief *De vreugde van de liefde* naar aanleiding van de synode over het gezin. Geïnspireerd hierdoor gingen mgr. Johan Bonny, moraaltheoloog Roger Burggraeve en journaliste Ilse Van Halst met elkaar in gesprek om verder te denken over de toekomst van het huwelijk en de diverse relatie- en gezinsmodellen en over hoe we kunnen omgaan met gebroken relaties. Het boek wil geenszins de puntjes op de kerkelijke i zetten. Het is meer dan ooit een hartelijke oproep om van gedachten te wisselen over relatievorming, huwelijk en gezin aan al wie in de pastoraal actief is, in school en opvoeding, en ruimer aan alle gelovigen en geïnteresseerden in onze samenleving.

Johan Bonny, Roger Burggraeve, Ilse Van Halst, *Mag ik? Dank je. Sorry. Vrijmoedige dialoog over realties, huwelijk en gezin*, 2016, Lannoo, Tielt, 19,99 euro.

DOORKIJK

BEZINNING

© Christianne Chim-A-Paw

ZONSOPGANG IN ARAGON

“

Het is de Heer! (Johannes 21, 7)

”

Wie zag ooit al de zon opkomen? Ik bedoel niet wanneer je 's ochtends een blik werpt uit het keukenraam of de auto, verrast over het mooie ochtendgloren. Nee, ik bedoel werkelijk de tijd nemen om de zon te zien opkomen. Dat gebeurt vermoedelijk minder vaak.

Deze zomer was ik met een groepje op pelgrims-tocht. We volgden de *camino ignaciano*. In de voetsporen van Ignatius stapten we van zijn geboortedorp Loyola tot Manresa, waar hij lange tijd verbleven heeft. De weg loopt door het bergachtige Baskenland, het schilderachtige Navarra, maar ook door het bloedhete Aragón.

In het holst van de nacht stonden we op om te genieten van een paar uur meer koelte, vooraleer de hitte het stappen ondraaglijk maakte. In stilte trokken we door het donker, in de hoop niet al te ver verloren te lopen en met het krakende grint onder onze voeten.

Even later mochten we getuigen zijn van de zonsopgang: van een klein licht in het diepste donker tot de volle glorie van de zomerdag. Mijn gedachten springen naar verhalen die beginnen in duisternis, maar eindigen in het licht – verrijzenisverhalen, zoals de scène waarin de levende Jezus zijn leerlingen ontmoet bij het meer van Tiberias (Johannes 21, 1-14). En dus breng ik de twee samen – het verhaal en alle zonsopgangen in Aragón. Het is dan wel geen paastijd, maar hebben we niet elke dag de Verrijzenis uit te dragen?

Ik vraag de genade dat ik ook helemaal mag opgenomen worden in die opgaande beweging: naar boven toe, naar vol, eeuwig leven.

In mijn verbeelding zie ik hoe de vissende leerlingen van de dode rabbi Jezus in het pikkedonker zitten te ploeteren, maar niets vangen. Voor mezelf denk ik aan de momenten dat ik de donkerte in mijn ziel voel opkomen, wanneer de gedachte me aanvalt dat het allemaal geen zin heeft. Stilte lijkt me dan vijandig en ik kan alleen maar stug doorwerken, doorstappen.

Maar dan is er de ontmoeting met de Heer, bij het eerste straaltje licht. Ik hoor zijn woorden, bemoedigend en vergevend, met een innerlijke kracht: 'Hebben jullie niets voor bij het brood?'. 'Nee.' 'Werp dan het net uit rechts van de boot.' Op zijn woord werpen de leerlingen hun netten aan de andere kant. Ik zie de zee zich openen en er volgt een overvloed aan vis. Jezus' woorden bewerken iets in hen, ze doen iets in mij opengaan en vol leven ontwakken.

Jezus' woorden spreken over de dood heen – Hij herstelt de band die gebroken was, een nieuw Verbond. De effecten blijven niet uit: een gloed van leven gaat door de leerlingen heen. 'Het is de Heer!', roept Johannes. Petrus zwiert zich over de rand van de boot, Jezus tegemoet, en ook om de overvloed die Hij gegeven heeft aan land te brengen. De Zon is op, ik kan niet anders dan me door Hem laten optrekken.

Er volgt een ontbijt in het licht van de opgaande zon. Op onze tocht namen we op dat moment ook ons eerste ontbijt. Er wordt gebroken en gedeeld. Want hoe kan het anders? Wie kan die overvloed – aan vis, aan leven – voor zichzelf houden?

Ons verhaal begon in Galilea, de thuishaven van de leerlingen. Daar trekken ze zich terug om in hun werk hun trauma's en desillusies te verwerken. Daar, in hun dagelijkse leven, ontmoeten ze ook de Heer, of beter: daar wacht de Heer op hen. Maar ze mogen er niet blijven: de leerlingen worden opnieuw gezonden. Het comfort van de rustige privésfeer is geen plek om te blijven vertoeven.

Beste lezer, dit is mijn laatste artikel in deze reeks. Ook ik word gezonden naar andere oorden. Hopelijk brachten deze woorden stof aan voor je gebed of gedachten.

Walter Ceysens

priester in de Sociëteit van Jezus

walter.ceysens@jesuits.net

Walter Ceysens

ONTDEK DE VERTELLERS IN DE VOETSPOREN VAN IGNATIUS EN HADEWIJCH

'Ontdek de vertellers' ging van start in september. Acht jongeren vormen samen het verhaal, maar zoeken nog voor deel 2 extra talenten (muzikanten, vertellers, decorbouwers, podiumbeesten). Deel 2 start op 18 februari 2017 (16 - 21 uur) en bestaat uit drie extra workshops. Deelnemen kost 10 euro voor het geheel. Inschrijven bij thijs.van.den.brande@ijd.be.

IJD jongerenpastoraal Antwerpen start dit jaar met een uniek project dat luistert naar de naam *Ontdek de Vertellers*. Gedurende een jaar gaan jongeren in gesprek met twee inspirerende vertellers: Ignatius en Hadewijch. De jongeren zullen de hertaalde brieven, gedichten en verhalen van beide figuren, samen met hun eigen ervaringen, combineren in een hedendaagse vertelling.

Luisteren naar inspirerende vertellers én zelf vertellen

Tweewekelijks willen we met jongeren samenkomen om uit te zoeken wat Ignatius en Hadewijch nu juist te vertellen hebben. Dit luisteren is echter niet vrijblijvend. Als je bijvoorbeeld Ignatius leest, zal je ook uitgedaagd worden om te reageren. Zoals paus Franciscus op het einde van de Wereldjongerendagen opriep om niet in de zetel te blijven hangen, zo willen we met dit project ook jongeren oproepen om te spreken over wat hen bezighoudt en over hun geloof.

"Jongeren moeten uit hun zetel komen, samen de wereld ten goede veranderen."
Paus Franciscus op de WJD, Krakau.

4 namiddagen, 6 avonden, 1 voorstelling

Een tiental jongeren komen samen om de verhalen van Ignatius en Hadewijch te ontdekken, zelf te vertellen en uiteindelijk een toneelstuk te maken. Gedurende het jaar komen experts langs die de jongeren uitdagen, zowel inhoudelijk als toneelmatisch. In het najaar van 2017, na nog een reeks repetities, komt er een voorstelling, geschreven door en voor jongeren, gebracht door jongeren. De eerste ontmoeting op het theaterplein in Antwerpen was alvast een succes.

Ignatius van Loyola

Ignatius van Loyola, geboren als Iñigo in een adellijk gezin, groeide op als levensgenieter en vechtersbaas in een omgeving van spelen, vechten en vrouwen. Trots, heldendaden, reputatie zijn alles tot hij gewond geraakt en nadien ook zwaar teleurgesteld. Pas wanneer hij leest over het 'Leven van Jezus' en ervaart wat dit met hem doet, gooit hij het over een andere boeg. Het wordt een hele pelgrimstocht, fysiek en mentaal, die hem een heleboel twijfel brengt. Het is alvast een erg herkenbaar levensverhaal dat vandaag nog altijd actueel blijft. Aan de hand van geestelijke

oefeningen reikt Ignatius handvaten aan om te leren omgaan met keuzestress, twijfel en neerslachtigheid.

Hadewijch van Antwerpen

Al is er weinig geweten over Hadewijch van Antwerpen, deze vrouw uit de dertiende eeuw staat bekend voor haar prachtige poëzie, liederen en spirituele brieven. Ze weet als geen ander taal te geven aan de goddelijke Liefde en het menselijk verlangen naar groei. Haar zoektocht naar de Minne (de liefde) leidt haar langs hart, verstand en lichaam tot bij God. Deze zoektocht naar liefde en geluk is vandaag nog steeds herkenbaar. Laat ik mijn hart of mijn verstand spreken? God ziet mij graag, ook al ben ik onvolmaakt. Wat doe ik daarmee? Hadewijch bouwt een evenwichtige spiritualiteit uit met een open vizier op het leven dat tegelijk fier en kwetsbaar is en zin geeft in meer.

Thijs Van den Brande

Info: Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen, ijdanwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

JONGERENKATERN

PLUG & PLAY

GEWOON GAAN

Een nieuw werkjaar, een nieuw jaarthema. Dit jaar kiezen we voor 'Gewoon gaan'. Een jaar van eenvoud en dankbaarheid, naar de houding die Jezus zijn leerlingen aanprijst. "Zalig die zuiver van hart zijn!" (Matteüs 5, 8) Zuiverheid betekent hier niet morele perfectie, maar wel transparantie en eenvoud. Wie zich echt openstelt voor het evangelie, wie zich spiegelt aan de persoon van Jezus, wie leert bidden en delen, zal ook stilaan ontvangen wat Paulus de 'vruchten van de Geest' noemt: "liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, zelfvertrouwen, zachtmoedigheid, zelfbeheersing" (Galaten 5, 22).

Lees meer op <http://www.ijd.be/gewoon-gaan>
Aangesloten groepen krijgen een prachtige jaarthema-kaft met allerlei werkvormen die dieper ingaan op het thema.

INSPIRELLI START

In september vlogen de verschillende jongerenpastors opnieuw in hun Inspirelli's. Turnhout & Oud-Turnhout bereiden volop een nieuwe editie van 'light a candle' voor. In Antwerpen verlekken ze zich op een interreligieus dessertenbuffet. De scholen in Hoogstraten krijgen regelmatig bezoek van de jongerenpastor. In Herentals stond een ontmoeting met Franciscus op het menu en Lier traptte het jaar af met een fietstocht tussen de collegiale kerken van Lier en Antwerpen.

Ontdek de dynamiek van Inspirelli op Facebook! Typ in zoekbalk 'Inspirelli' en klik op de activiteit die jou boeit!

We wensen Saskia alle goeds en veel succes met haar nieuwe uitdagingen. Met veel enthousiasme heten we Eline (derde van rechts) welkom in het team van IJD Antwerpen!

WAS JIJ ERBIJ?

© Croonenberghs

Acht eeuwen lang reeds zetten de dominicanen zich met woord en daad in om het Evangelie te verkondigen, ook in onze streken. Op 10 december werd het jubileumjaar van de orde van de predikbroeders feestelijk afgesloten met een viering in het prachtige decor van een nokvolle Antwerpse Sint-Pauluskerk, een voormalige dominicanenkloosterkerk en de enige dominicanenkerk van vóór de Franse Revolutie die langs de binnen- en de buitenkant bewaard is gebleven. Magister-generaal Bruno Cadoré en verantwoordelijken van de Belgische dominicanen gingen voor. Bij die gelegenheid werd 'Predikbroeders in woord en daad. Dominicanen in Vlaanderen in de 20ste eeuw' (NV Halewijn) voorgesteld aan het brede publiek.

© Stad Antwerpen

In de Sint-Benedictuskerk in Mortsel schitteren twee gerestaureerde vaandels die Onze-Lieve-Vrouw en de Heilige Dominicus afbeelden. Twee andere vaandels, Sint-Benedictus en Onze-Lieve-Vrouw Koningin, vertrekken naar het atelier voor restauratie en conservatie door de kundige hand van Kenny Damian uit Dendermonde. In totaal voorziet het provinciebestuur negenduizend euro voor de restauratie van de vier historische vaandels uit de negentiende eeuw, met als uitzondering het vaandel van patroonheilige Sint-Benedictus, dat dateert van 1790. Pierre Hemalsteen, voorzitter van de kerkfabriek van Sint-Benedictus, is enthousiast: "Sinds 2013 is ons kerkbestuur actief bezig met het behoud en beheer van het religieus erfgoed. Dankzij de provinciale steun kunnen we onze prachtige vaandels opnieuw doen schitteren en krijgt onze patroonheilige binnenkort opnieuw een prominente plek in de kerk. Het resultaat van de eerste restauraties kan iedereen nu al komen bewonderen."

© Christa Damen

Op 18 september werd het project 'Hartelijk verbonden, zeven kerken, zeven werken' feestelijk afgesloten met een eucharistieviering in Hoogstraten. De vrijwilligers die tijdens het project in de verschillende kerken het onthaal en de rondleidingen verzorgden, werden in de bloemetjes gezet. En ook de kerk was kunstig versierd met bloemen, ter gelegenheid van de jaarlijkse editie 'Groenten en bloemen' in Hoogstraten. Voor het eerst pronkte er ook een kunstwerk in de kerk, wat duizenden mensen lokte.

Nieuw en oud ontmoeten elkaar. In de vorm van een reusachtige rode bal blies de opblaasbare kunst van de Amerikaan Kurt Perschke de voorbije zomer het ingetogen Begijnhof in Antwerpen vol leven. Het RedBall project is streetart die de wereld rondreist. De Zomer van Antwerpen haalde het in augustus naar onze contreien.

© Frank Bahnmüller

© INBG

Het was feest in de protestants-evangelische kerk in Boechout. Dominee Petra Schipper, lid van de Vlaamse Adviesraad, ging er op 25 september voor in een feestelijke dienst ter gelegenheid van de krachtenbundeling van het Vlaams en Nederlands Bijbelgenootschap. Voortaan vormen ze backoffice één organisatie, maar behouden hun eigen naam en identiteit. Om dit te markeren verhuist het Vlaamse kantoor van Brugge naar een nieuw kantoor op het terrein van het Theologisch Pastoraal Centrum in Antwerpen. Dr. Jean Bastiaens, voorzitter van de Vlaamse Adviesraad: "De Vlaamse mentaliteit is anders dan de Nederlandse. Daarom blijft de eigen Vlaamse aanpak behouden." Voordelen van de intensievere samenwerking zijn meer efficiëntie en de onderlinge uitwisseling van projecten en producten.

© Ilse Van Halst

Fris, eigentijds, modern met een speelse kleurentoets. De lokalen van het studiegebouw van het Theologisch en Pastoraal Centrum kregen een nieuwe look. Nieuwsgierig? Ga dan snel een kijkje nemen of plan een vergadering met je team in deze inspirerende omgeving. Tijdens de inzegening van de vernieuwde lokalen op 12 september sprak onze bisschop, mgr. Bonny, de hoop uit dat ze een lichtpunt en bron van inspiratie zouden worden. Voor de medewerkers, voor wie er vorming volgt, voor wie er informatie en verdieping zoekt, en ook voor wie het niet zo goed weet en eens een kijkje komt nemen ...

© Martha Hofienkamp

Gezellige drukte op de 'eerste schooldag': een ontmoetingsmoment voor de deur van het studiegebouw op het TPC. De lessen aan het Hoger Instituut voor Godsdienswetenschappen zijn weer begonnen!

© Saskia van de Kieboom

Een heuse dierentuin werd de kerk niet, eerder een gezellige huiskamer, met veel honden, katten en konijnen. Op 2 oktober, feestdag van Sint-Franciscus en Werelddierendag, zakten vele baasjes met hun dierbare viervoeter af naar de Sint-Antoniuserkerk in Antwerpen. Pastoor Kenny Brack zegende er voor het eerst de oogappels van de dierenliefhebbers.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

Het ontbijt

Omdat ik me de laatste tijd onledig houd met het in zwang doen komen van een van de nieuwe Pastorale Eenheden, de nieuwste kerkstructuur in ons bisdom, breng ik mensen uit een resem parochies, scholen, ziekenhuizen en aanverwante samen voor een geweldig ontbijt met toetje erbovenop. Ik ben de vergaderkerk 's avonds met koffie waar je naderhand de ganse nacht rechttop van in je bed zit, beu. Het eerste ontbijt dat zeventig mensen samenbracht rond diaconie liep zoals de pistolets: gesmeerd. De gemiddelde leeftijd lag een tikkeltje aan de hoge kant. Zodat ik me even afvroeg hoeveel het totale terugbetaaltarief bedragen mag hebben van de hoeveelheid pillen tegen cholesterol, hoge bloeddruk, suiker en reumatische pijnen die dit volkje voor aankomst 's ochtends reeds ingenomen had, maar de jeugdigheid is nu eenmaal geen tijdvak in het leven, maar een geestestoestand, een effect van de wil. Daarom zette ik er alles op in om ervoor te zorgen dat ze na afloop met elkaar de handen zouden schudden in plaats van de hoofden. Wat vaak het geval is als mensen het over de toestand van de Kerk hebben. Die wordt – mocht de lezer niet met het onderwerp vertrouwd zijn – in media nogal eens als zorgwekkend voorgesteld. Niets daarvan in deze groep. Lag het een beetje aan mijn intro? Waarbij ik zei dat we de treurige kant intussen wel kennen en daar verder geen boodschap aan hebben maar dat we voortaan met drie dingen verder zouden gaan: een visie, een begaanbare weg en een dosis vertrouwen. In mijn vrije tijd ben ik gids in het oosten van de USA en haal daarvoor mijn mosterd op de treden van het Lincoln Memorial in DC. Daar had Martin Luther King het ooit over zijn droom en omschreef hij zijn visie als *We shall live in peace*, zijn weg als *We'll walk hand in hand* en zijn dosis vertrouwen als *We're not alone*. Toen eenvoudig en bondig genoeg om een nieuwe beweging te scheppen. Het enthousiasme in de groep was groot en toen ik hen vroeg hun eigen dromen op te schrijven kreeg ik

een indrukwekkende voorraad. Twee dromen had ik resoluut verboden: *meer volk* en *meer jeugd*, maar de rest mocht. Toch was er een ernstige heer die het ontbijt een tikkeltje te overdadig vond en de tijd besteed aan het verorberen ervan beter bruikbaar voor vergaderen. Ik zei hem dat Jezus zelf een feestganger was voor wie maaltijden en feesten een belangrijke plaats hadden omdat Hij Jesaja (25, 6) had gelezen over God die een feestje bouwt voor alle mensen *met uitgelezen gerechten en belegen wijnen, een feestmaal rijk aan merg en vet, met pure, rijpe wijnen*. Voor Jezus zelf begint dat feest van zodra het koninkrijk van God in deze wereld doorbreekt en dat is – zei Hij er altijd bij – vanaf nu. 'Misschien laat het wereldwijde feest nog op zich wachten, maar nu al breekt het Rijk Gods door, en daarom beginnen er links en rechts al feestjes als teken. De Pastorale Eenheid is er eentje van', zei ik. De ernstige man knikte, nam een extra met sukade belegde krentenbol en ging zitten genieten. Hij wilde duidelijk niet de pessimist zijn die in het Land van melk en honing niets anders dan calorieën en cholesterol ziet.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Jan Welfrens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

Het gezin

www.relevant-bisdomantwerpen.be